

Energi og Miljø

Under indsatsområdet er der aktuelt 7 resultatkontrakter til opfølgning. Ud af de 7 kontrakter til opfølgning er der 1 slutevaluering.

Status og samlet vurdering for indsatsområdet

Generelt viser denne opfølgningsrunde, at der er god fremdrift i de igangsatte initiativer (programmer og projekter). Resultatkontrakternes resultatkrav indfries således på nær i få tilfælde, hvorfor målene med de iværksatte initiativer i stort omfang nås.

Initiativerne har fokus på cleantech området, herunder primært på omstillingen fra fossil til vedvarende energi, og fokuserer på udvikling og demonstration af ny teknologi og nye løsninger. Det globale marked for cleantech løsninger er stærkt stigende, og udgangspunktet for Danmark og Region Midtjylland for at få del i dette marked er gunstigt. De initiativer, som Vækstforum har iværksat vil på længere sigt bidrage til, at regionens virksomheder får del i dette marked og vil dermed bidrage positivt til vækst og beskæftigelse i Region Midtjylland.

Følgende projekt med resultatkontrakt er afsluttet siden seneste resultatopfølgning i marts 2013:

- Alger til biogas

Konkret vurdering af dette projekt fremgår senere i dette Energi og Miljø afsnit.

Initiativer inden for Energi og Miljø i

I Vækstforums handlingsplan er Energi og Miljø opdelt i følgende delindsatsområder:

- Test og afprøvning (der er ingen gældende resultatkontrakter på dette område)
- Energibesparelser og omstilling til vedvarende energi
- Teknologi- og forretningsudvikling i energi- og miljøvirksomheder
- Klima og forretningsudvikling

Nøgletal for Energi og Miljø

Link til [nøgletal](#).

Energibesparelse og omstilling til vedvarende energi

Resultatkontrakter med opfølgning

- [Alger til biogas](#)
- [Implement - Gennemførelse af kommunal klimaindsats](#)

Status

Alger til biogas

Projektet blev afsluttet i april 2013. Som led i projektet er et algedyrkningsanlæg på Grenaa Havn blevet etableret og dertil et erhvervsnetværk, der fortsætter efter projektafslutning.

Implement - Gennemførelse af kommunal klimaindsats

Det er et skandinavisk projekt, som drejer sig om implementering af biogas i energiforsyningen, med deltagelse af Skive, Lemvig og Samsø kommuner. Projektet forløber planmæssigt.

Resultater

- **Alger til biogas:** Gennem aktiviteterne i projektet og AlgeCenter Danmark, bestående af Teknologisk Institut, Aarhus Universitet, Havets Hus og Kattegatcentret, er mange virksomheder blevet koblet til hinanden og/eller til videninstitutioner, hvorved nødvendig viden til udvikling af forretningsområdet er genereret. Projektet har således samlet interessenter, såsom virksomheder, videninstitutioner, interesseorganisationer, myndigheder og beslutningstagere, inden for området, så det er muligt at samarbejde om at identificere og finde løsninger på de udfordringer og barrierer, som virksomhederne står overfor.

Dermed er Region Midtjylland blevet et centrum for erhvervsudvikling og forskning i dyrkning og anvendelse af alger - ikke bare til energi, men i hele værdikæden fra produktion til færdige produkter, f.eks. inden for fødevarerindustrien. Der er stor interesse for perspektiverne i tang til forskellige formål. AlgeCenter Danmark får mange henvendelser fra industri og forskning i ind- og udland.

Aktiviteterne i Alger til Biogas projektet har dokumenteret et behov hos erhvervslivet for mere viden inden for mange aspekter af dyrkning og anvendelse af alger. De største barrierer for en betydelig udvikling af forretningspotentialer i dyrkning og anvendelse af alger er dels, at produktionsomkostningerne endnu er for høje og dels, at forskellige lovmæssige aspekter endnu ikke er på plads.

Konkrete resultater af projektet:

- Virksomhedsrettede projekter med deltagelse af mere end 20 forskellige virksomheder med fokus på energi, fødevarer, foder, højværdistoffer, og dyrkning af tang, som et virkemiddel til genindvinding af næringsstoffer fra havmiljøet.
- Erhvervsnetværk, som pt. omfatter 15 virksomheder og 10 forskere og konsulenter.
- Årlig, international konference og hjemmeside, som platform for vidensudveksling, formidling og match-making.
- **Implement - Gennemførelse af kommunal klimaindsats:** Der er etableret et skandinavisk videns-, myndigheds- og virksomhedsnetværk på biogasområdet, og der arbejdes konkret med biogasplaner i de 3 deltagende kommuner fra regionen (Skive, Lemvig og Samsø).

Som en udløber af projektet er der i april 2013 etableret en naturgas fyldestation i Skive, idet planen er at omlægge den kommunale transport til gas. I første omgang er der tale om anvendelse af naturgas, men biogas forventes at være i naturgasnettet i 2014, hvor der i Skive forventes etableret et anlæg til opgradering af biogas til naturgaskvalitet.

Sekretariatets vurdering

Gennem de iværksatte projekter medvirker Vækstforum til at bane vejen for mere vedvarende energi i energisystemerne og samtidig danne basis for erhvervsvekst på området.

Inden for landbaseret biomasse, biobrændstof og biogas vurderes der at være basis for udvikling på forholdsvis kort sigt, medens udviklingen på algeområdet formentlig ligger noget længere ude i fremtiden.

Teknologi- og forretningsudvikling i energi- og miljøvirksomheder

Resultatkontrakter med opfølgning

Der er iværksat følgende programmer:

- [Udvikling og omstilling af vindmølleindustrien i Region Midtjylland](#)
- [Erhvervsudvikling inden for biomasse til energi](#) (herunder 6 tillægskontrakter)
- [CleanTEKmidt, teknologiudvikling i små og mellemstore virksomheder](#)
- [FjernvarmeVækst – Erhvervsudvikling i fjernvarmesektoren](#)

Der er iværksat følgende projekt:

➤ [Energi i Væksten, Skive](#)

Status

Udvikling og omstilling af vindmølleindustrien i Region Midtjylland

Programmet indeholder følgende 6 forskellige delprojekter:

1. Analyse af Danmark som Wind Power Hub
2. Strategiforløb for virksomhedsledere
3. Virksomhedsudvikling i netværk
4. Introduktionsforløb til vindmøllemarkedet for virksomheder
5. Kompetenceudvikling
6. Markedsføring af regionen som Wind Power Hub

Delprojekterne 1 og 6 er afsluttet med tilfredsstillende resultat. I delprojekt 3 er det ikke lykkedes at opnå den forudsatte virksomhedsdeltagelse, idet deltagerantallet kun er 10 virksomheder, hvor der var forudsat mindst 14.

Erhvervsudvikling inden for biomasse til energi

I rammeprogrammet er der siden opstart igangsat 7 projekter. Ét projekt "På vej mod methansamfundet" er afsluttet og ét forventes at blive afsluttet før tid pga. manglende aktivitetsgennemførelse og teknologiske udfordringer. Enkelte projekter har ligeledes måttet justere planer med baggrund i eksterne forhold.

Igangsætning af nye projekter inden for den økonomiske ramme skal ske inden udgangen af 2013.

CleanTEKmidt, teknologiudvikling i små og mellemstore virksomheder

Formålet med programmet er at støtte små- og mellemstore virksomheder i deres arbejde med at udvikle og demonstrere nye produkter til introduktion på markedet. Målet er, at 40 virksomheder skal gennem et udviklingsforløb, og at der skal gennemføres 10 demonstrationsprojekter.

Status er, at der er igangsat 30 udviklingsforløb og endnu ikke igangsat demonstrationsprojekter. Operatøren, Væksthus Midtjylland, vurderer, at der inden årets udgang er igangsat 50 udviklingsforløb og 6 mindre demonstrationsprojekter. Da disse aktiviteter imidlertid ikke kan nå at blive afsluttet i 2013, som planlagt, har Vækstforum godkendt at projektet forlænges, så det forløber til og med 2014.

FjernvarmeVækst – Erhvervsudvikling i fjernvarmesektoren

FjernvarmeVækst har til formål at skabe erhvervsudvikling i fjernvarmesektoren dels ved at øge den regionale interesse og efterspørgsel efter ny vedvarende energiteknologi i regionens varmesektor (gennem screening, dialog og rådgivningstilbud til især mindre værker), dels ved udvikling af konkrete demonstrationsprojekter for ny vedvarende fjernvarmeteknologi og fjernvarmekoncepter med en kraftig inddragelse af regionale produktionsvirksomheder.

Status er, at projektet er blevet forsinket, fordi det i 2013 har været nødvendigt at skifte operatør, idet den hidtidige operatør, Fjernvarmens Udviklingscenter i Aarhus, har nedlagt sig selv. Operatørrollen er herefter overtaget af Grøn Energi i Kolding (Dansk Fjernvarme), som har overtaget såvel udviklingscenterets aktiviteter som medarbejderne. Det forventes, at projektet, uagtet at aktiviteterne i forbindelse med operatørskiftet har ligget helt eller delvist underdrejet i 4 – 6 måneder, kan nås indenfor projektets samlede tidsmæssige ramme (det løber til og med 2015). Dette skyldes først og fremmest, at Grøn Energi er en bredere organisation end det hedengangne udviklingscenter. Enkelte delopgaver (screenings- og rådgivningsforløbet) vil overskride projektets interne deadlines, men forventes dog gennemført inden for projektets samlede tidsramme. Projektets økonomi er fortsat den samme.

Energi i Væksten, Skive

Formålet med projektet er at skabe erhvervsvekst på baggrund af de igangværende og planlagte energiprojekter i Skive. Efter en træg opstart af projektet i juli 2012 er der nu fremdrift i projektet.

Resultater

- Udvikling og omstilling af vindmølleindustrien i Region Midtjylland: Der er indtil videre bl.a. følgende resultater af programmet:

- Der er afholdt strategiworkshop for virksomhedsledere, hvor vindmølleindustrien fik inspiration fra flyindustrien med hensyn til udvikling af leverandør forsyningskæden.
- Der er af netværks-virksomheder udviklet produktudviklingsprojekter.
- Der er af netværks-virksomhederne gennemført en række fælles salgs- og marketingstiltag.
- Der er afholdt inspirationsmøder målrettet virksomheder, som påtænker at komme ind på vindmøllemarkedet som underleverandører.
- Der er udviklet kurser under ingeniøruddannelserne målrettet vindmølleindustriens behov.
- Universiteterne har udviklet temadage/kurser for medarbejdere i vindmølleindustrien.
- Erhvervsudvikling inden for biomasse til energi:
- I projektet "På vej mod methansamfundet" er fase 1 afsluttet med tilfredsstillende resultat. Projektets fase 1 har udmundet i en EUDP ansøgning med Haldor Topsøe som hovedansøger, hvor der er søgt midler til etablering af et demonstrationsanlæg samt til udarbejdelse af driftøkonomiske beregninger mv. Demonstrationsanlægget vil blive etableret ved siden af biogasanlægget ved Aarhus Universitet, Foulum.
- "From Field to Fuel" projektet blev igangsat i maj 2012. Projektdeltagerne har siden primært arbejdet på dimensionering og etablering af det anlæg, der skal danne udgangspunkt for produktion af bioolie på basis af halm og træpiller til raffinering og anvendelse som biodiesel i transportsektoren. Projektet er blevet forsinket og det har hidtil ikke været muligt, at etablere en kontinuerlig drift på anlægget. Projektet forventes lukket ned uden afslutning af de planlagte aktiviteter inden udgangen af 2013.
- Projektet "Fra natur til værk" blev igangsat i sommeren 2012. Projektets fremdrift er tæt koblet med Måbjerg Energy Concept's beslutning om implementering af et fuldskala bioethanol anlæg i Holstebro, der endnu afventer afklaring. Der er i projektet fokus på at få skitseret et planlægningsværktøj til dynamisk biomasseopgørelse, der sætter fokus på og forsøger at håndtere konkrete udfordringer vedrørende håndtering og leverancer af større mængder biomasse til energiformål, herunder konkurrencen mellem biomasseaftagere.
- Projektet "Biogasfyldestation til mindre flåder" er blevet forsinket, og dets fremtid har været uklar på grund af ændringer i beslutningsgrundlaget for investeringen, der skal foretages. Parterne vil i den nærmeste fremtid med baggrund i ændrede eksterne omstændigheder revidere projektplanen og gå i dialog med administrationen om en projektrevision.
- Projektet "GrassBots" har til formål at udvikle et koncept til høst, bjærgning mv. til øget anvendelse af biomasse fra lavbundsarealer og skabe erhvervsudvikling på det grundlag. Demonstrationsområde er etableret og elementer af det samlede system demonstreres og testes ultimo september 2013.
- Projektet "Grøn Gas Erhvervsklynge" vil skabe synergi mellem investeringer, markedsudvikling, teknologiuudvikling og innovation i regionale virksomheder, der opererer indenfor opgradering og metanisering af biogas. I løbet af projektets første seks måneder er godt 40 medlemsvirksomheder blevet tilknyttet klyngen og har været i dialog med projektledelsen vedrørende fremtidige behov og samarbejdsmuligheder. Analysearbejde og udarbejdelse af relevante business cases pågår i øjeblikket.
- Projektet "BioCluster Foulum" er netop igangsat og kontrakten underskrevet. Visionen for BioCluster Foulum er at skabe et nationalt og internationalt kraftcenter for produktion og raffinering af grønne biomasser. BioCluster Foulum skal styrke sammenhængskraften mellem virksomheder, vidensinstitutioner og dele af den offentlige administration, hvis aktiviteter er relateret til den biobaserede økonomi, og som via fysisk placering eller forsknings- og udviklingsaktiviteter er engageret i det geografiske område Foulum i Midtjylland

- CleanTEKmidt, teknologiudvikling i små og mellemstore virksomheder:
- Der er igangsat udviklingsforløb hos 30 små og mellemstore virksomheder med det formål at støtte virksomhedernes i deres arbejde med at udvikle nye produkter til markedet. 10 af disse projekter er afsluttet.
- Unisence A/S er et eksempel på en mindre virksomhed, som har været gennem et udviklingsforløb. Unisence havde tidligere udviklet en sensor til forskningsbrug til måling af drivhusgassen lattergas og ville gerne videreudvikle sensoren til industrielt brug i forbindelse med spildevandsrensning for derved at udvide markedet for produktet betydeligt. Programmet gav tilskud til tilknytning af en industriel designer og et konsulentfirma inden for spildevand, således at der nu er udviklet en prototype til spildevandsbrug. Det videreudviklede produkt er derved bragt tættere på det globale marked.
- FjernvarmeVækst – Erhvervsudvikling i fjernvarmesektoren:
- Netværksarrangementer og workshops er gennemført, herunder Grøn Energis deltagelse i et temamøde om fjernvarme og strategisk energiplanlægning for alle regionens kommuner.
- Screeningstilbud til værker og kommuner er delvist gennemført. Et projekt for et rådgivningsforløb for op til 7 regionale værker er udarbejdet. Demonstrationsprojektet 'FlexCities' i Horsens-Hedensted er igangsat.
- Energi i Væksten, Skive:
- Der er skabt et overblik over de lokale virksomhedskompetencer på energiområdet og et overblik over de igangværende energiprojekters potentiale for de involvering af de lokale virksomheder er ved at blive tilvejebragt. Således er der dialog med 68 virksomheder om projekter og potentialer i forhold til energiprojekterne i Skive.

Sekretariatets vurdering

I foranstående programmer og projekter er der især sat fokus på udvikling og demonstration af teknologier og løsninger inden for vedvarende energi og andre cleantech områder. Vindmølleprogrammet indeholder også elementer heraf, men har tillige et bredere sigte, idet uddannelse og virksomhedsudvikling også indgår.

Vækstforum bidrager gennem initiativerne til at skabe grundlag for erhvervsvækst og nye arbejdspladser inden for et område med potentielt store vækstmuligheder på det globale marked.

Klima og forretningsudvikling

Resultatkontrakter med opfølgning

- [Challenge: Water](#) (tidl. Vand: Fra global udfordring til regional vækst)

Status

Challenge: Water gennemføres i perioden medio 2012 -2014 og har til formål at øge den efterspørgsels- og markedsdrevne innovation på vandområdet med både et globalt og regionalt afsæt. Fokus er på, hvordan samarbejde mellem virksomheder samt samarbejde mellem virksomheder og globale kunder / de midtjyske kommuner kan løse globale og regionale vandudfordringer, skabe øget indtjening og bidrage til en styrket grøn profil hos regionens virksomheder og kommuner.

Ferskvandscentret, Silkeborg, er operatør og gennemfører projektet i samarbejde med eksterne projektteam med ekspertise inden for procesledelse, eksport og offentlig-privat samarbejde og vandfaglige områder.

Resultater

- Den regionale del: Ferskvandscentret og det eksterne konsulentteam har efter dialog med kommuner og forsyningselskaber etableret arbejdsgrupper inden for en række projektemaer, som skal konkretiseres yderligere i den kommende periode. I den forbindelse er der etableret et konkret samarbejde med Silke-

borg Kommune om et nyt byudviklingsprojekt.

- Den globale del: Der er indgået aftale med et eksternt team bestående af Envidan, DHI og Eksportforeningen, som sammen med Ferskvandscentret arbejder med at etablere udviklingssamarbejder mellem virksomheder om fælles koncepter til eksport. På baggrund af analyser er det sydøstasiatiske marked valgt som fokusområde. Der er etableret dialog med centrale aktører på markederne, bl.a. i.f.t. finansiering og afdækning af, hvad der efterspørges på markederne. Der er udarbejdet en bruttoliste med 15 konceptmuligheder, som har fået positiv modtagelse blandt en række virksomheder. Der foregår undersøgelse af perspektiverne i at etablere en markedsplatform i Singapore, som skal støtte op om virksomhedernes afsætning i Sydøstasien.

Sekretariatets vurdering

Projektets gennemførelse forløber efter omstændighederne tilfredsstillende, idet der dog er særlig opmærksomhed på fremdriften i den regionale del.

Fødevarer

Status og samlet vurdering for indsatsområdet

Fødevarsatsningen "Klog hverdagsmad" har med de to konsortier – "Future Food Innovation (FFI)" og "FØDEVA-REmidt" medvirket til at igangsætte en række nye samarbejder, projekter, rådgivningsforløb, erhvervsrettede ph.d. – forløb mv.

Det er bl.a. sket på baggrund af ca. 325 formelle virksomhedskontakter, igangsætning af en lang række udviklingsprojekter for virksomheder og forskellige innovationsaktiviteter. Desuden har der været afholdt workshops, matchmaking arrangementer og events, der har skabt øget vidensamarbejde mellem virksomheder og forskning. Det har samtidig skabt synlighed om den regionale fødevarsatsning og udviklingsperspektiverne for det regionale fødevarerhverv.

Som opfølgning på den eksterne midtvejsevaluering af fødevarsatsningen i 2012, der leverede et billede af fremdrift og videndeling om indsatsens virkemåde samt læring, er der sket en tilretning af de eksisterende initiativer. FFI initiativet er således blevet forlænget med et år til udgangen af 2014. Desuden har Region Midtjylland i samarbejde med Agro Food Park og REGX – Det Danske Klyngeakademi, gennemført en smart specialisation analyse, der afdækker regionens helt særlige erhvervs-mæssige styrkepositioner og specialiseringer – nationalt såvel som internationalt - på fødevarerområdet. Analysen har blandt andet været brugt som afsæt for initiativet Danish Food Cluster, som arbejder for at samle alle væsentlige danske aktører i en fælles indsats for at udvikle og brande dansk fødevarerhverv.

Ovenstående er et eksempel på, at den regionale fødevarsatsning i stigende grad også indgår som en central strategisk samarbejdspartner i nationale og internationale fødevarerinitiativer. Et par andre eksempler er samarbejdet med Food Organisation of Denmark (F.O.O.D) om den årlige Food Festival i Aarhus og samarbejdet med Foodbest om etablering af et fælleseuropæisk forsknings- og innovationsnetværk – et såkaldt KIC (Knowledge and Innovation Community). Endelig er der i perioden arbejdet for at give den regionale fødevarsatsning en central plads i et kommende nationalt innovationsnetværk for fødevarer – Foodnetwork DK.

Fødevarsatsningens kompetenceudviklingsindsats har på baggrund af et omfattende analysearbejde givet anledning til en række udviklingsaktiviteter med deltagelse af uddannelsesinstitutioner og fødevarerhverv. Indsatsen er blevet forstærket og konkretiseret via FFI's forlængede virke, bl.a. i form af en række innovationcamps i fødevarerhverv.

Endelig har sekretariatet i samarbejde med bl.a. FFI og regionens kommuner udviklet og igangsat en række fødevarerprojekter under regionens og kommunernes fælles Grøn Vækst program med deltagelse af virksomheder, institutioner og fødevarerhverv. 4 fælles fødevarerhvervsprojekter er nu i gang.

Initiativer inden for Fødevarer

- Øget værdiskabelse i fødevarerproduktionen
- Specialiseret rådgivning til fødevarerhverv
- Fødevarerhvervets kompetencebehov

Nøgletal for Fødevarer

Link til [nøgletal](#).

Øget værdiskabelse i fødevareproduktionen

Resultatkontrakter med opfølgning

- [Future Food Innovation \(FFI\) – etablering af et innovationsmiljø for fødevarer \(2009-2013\)](#)
- [Food Festival 2013](#)
- [Vestkystens Fiskeriklynge – Konsumfisk](#)
- [Nyt værktøj til aktiv innovation i fødevarebranchen](#)
- [Ready to Cook](#)
- [Foodbest – towards a Food4Future KIC](#)

Status

“Future Food Innovation (FFI)” har eksisteret i snart tre år, og der er i den periode iværksat en lang række virksomhedsrettede tilbud. Resultaterne omfatter bl.a.

- kontakt til eller besøg hos 325 virksomheder med vejledning om innovationsmidler, viden og netværk.
- projektstøtte til 17 innovative projekter under Differentieringspuljen for i alt 36 mio. kr. FFI-konsortiet bidrager aktivt til etablering og gennemførelse af projekterne, herunder med at sikre innovationshøjde, bidrage til udvikling af forretningsmodeller og sikre relevante samarbejdspartnere.
- råd og vejledning af projekter i forhold til andre støtteordninger og kapitalmuligheder regionalt, nationalt og internationalt .
- støtte til 9 erhvervsrettede ph.d.-forløb.
-
- afholdelse af workshops i forbindelse med udviklingssamarbejdet “Sundhedsvisionen” – et samarbejde om fødevarer med unikke sundhedsfremmende egenskaber til gavn for folkesundheden. Deltagelse af 60 virksomheder, forskere og rådgivere. Der er bl.a. mulighed for at søge om stipendier til videnedredning inden for specifikke emner.
-
- aktiv part i planlægning og gennemførelse af Food Festival 6.-8. september 2013, i samarbejde med FOOD, herunder planlægning og gennemførelse af “European Food Venture Forum” med det formål at tiltrække risikovillig kapital til regionale fødevarer virksomheder, samt planlægning og gennemførelse af “Vækstteltet” på festivalen i samarbejde med Agro Food Park og Landbrug & Fødevarer. Vækstteltet dannede ramme om information og dialog om erhvervsrettede aktiviteter og innovationsordninger. Desuden indledte FFI på festivalen dialog med andre nordiske fødevarer festivaler med henblik på fremtidige samarbejds muligheder.
- styrkelse af samarbejdet med og synlighed omkring internationale satsninger og initiativer samt støtte muligheder til innovation. Bl.a. matchmaking af midtjyske virksomheder ift. ansøgninger til det fødevarerrelaterede program KBBE under EU’s 7. rammeprogram.
- tilrettelæggelse af forløb om salg og udvikling af dansk-producerede fødevarer til det kinesiske marked - “Gateway to Shanghai” - i samarbejde med Region Midtjyllands MIDTNET.
- løbende dialog med fødevarer virksomheder og videnleverandører i Region Midtjylland i relation til internationalisering, herunder ofte på initiativ fra udenlandske samarbejdspartner i Europe Enterprise Network om potentielle samarbejds muligheder.
- løbende sparring og dialog med Foodbest-sekretariatet ift. et kommende Knowledge and Innovation Community (KIC), dialog med inSPIRE vedr. erfaringsudveksling, deltagelse i samarbejdet om Kapitalplatformen mv.

- deltagelse i og medfinansiering af smart specialisation analysen på fødevarerområdet i samarbejde med RegX, Agro Food Park og Region Midtjylland.

Vækstforum har på baggrund af midtvejsevalueringen bevilget forlængelse og merbevilling til FFI i 2013-14 inden for en budgetramme på i alt 26 mio. kr., dels til at styrke og fortsætte de igangsatte aktiviteter og dels til at FFI - på baggrund af Region Midtjyllands analyse af uddannelses- og kompetencebehov i fødevarer virksomheder - iværksætter en række udviklingsaktiviteter bl.a. i form af innovationcamps, der skal medvirke til at skabe mere viden om innovation og fokus på kompetenceudvikling med deltagelse af fødevarer virksomheder, relevante uddannelsesinstitutioner og erhvervsservice. Et eksempel på en ny tilgang til kompetenceudvikling i fødevarer virksomhederne er at afprøve en tværfaglig innovationsaktivitet, hvor eksperter (på tværs af uddannelsesområder) og erfarne erhvervsfolk arbejder med en specifik problemstilling i en given virksomhed.

Operatøren bag FFI er et bredt sammensat konsortium med deltagelse af Aarhus Universitet (MAPP centret og Institut for Fødevarer), AgroTech, Teknologisk Institut, Videncenter for Fødevarerudvikling og Agro Business Park (formandskab for styregruppen samt sekretariat).

Revideret resultatkontrakt inkl. den forlængede periode er under udarbejdelse.

Regionsrådet har på opgørelsestidspunktet givet tilskud til to projekter under Innovationspuljen:

- Nyt værktøj til aktiv innovation i fødevarerbranchen
- Ready to Cook

I forlængelse af midtvejsevalueringen er det besluttet, at Innovationspuljens formål fremover skal adresseres igennem Differentieringspuljen som en del af bevillingen til forlængelsen af FFI's aktiviteter til udgangen af 2014.

"Foodbest"-partnerskabet arbejder for, at der som en del af EU's Horizon 2020 indsats etableres et KIC (Knowledge and Innovation Community) inden for fødevarerområdet med en stærk repræsentation af danske og svenske fødevareraktører. Vækstforum har bl.a. støttet en regional udviklingsmedarbejder i Foodbest-sekretariatet, der har særlig fokus på inddragelse og positionering af Region Midtjyllands virksomheder og videninstitutioner i det fælleseuropæiske forsknings- og innovationsmiljø inden for fødevarerområdet, med henblik på at få maksimal udbytte af midler og samarbejds muligheder. Et væsentligt resultat for Foodbest-.partnerskabet er, at EU Kommissionen i løbet af opgørelsesperioden (juni 2013) besluttede, at der i 2016 skal udbydes et Food4Future KIC.

Med projektet "Vestkystens Fiskeriklynge – Konsumfisk" har fiskeriets aktører i hhv. Thyborøn, Hvide Sande og Thorsminde taget det afgørende skridt i forhold til at få etableret et formelt og økonomisk forpligtende klyngesamarbejde med henblik på at sikre og udvikle fiskerierhvervet i regionen. Projektet har, udover at arbejde med netværksdannelse, organisering og finansiering, arbejdet med udvikling af innovationspraksis og -kompetencer for klyngen. Projektet har i indværende periode fået mere fokus på nye udviklingsprojekter og samarbejdspartnere i området, nationalt som internationalt. Konkret er der et udviklingsprojekt i gang om "Fisk til fjerne destinationer", som vil komme til at afføde flere underprojekter af sig inden for pakning af flyfrisk fisk. Endvidere har projektet deltaget i en national arbejdsgruppe om afsætning af "frisk fisk til food-service segmentet".

Fødevareratsningens samarbejde med Food Organisation of Denmark (F.O.O.D.) om nordens største fødevarerfestival "Food Festival" i Aarhus fortsætter med fokus på videreudvikling af festivalens innovations- og erhvervsaktiviteter i 2013. Den første festival i 2012 var en stor succes med ca. 27.000 besøgende, deltagelse af 200 virksomheder og flere erhvervsuddannelsesinstitutioner samt 900 frivillige. Festivalen gennemføres i samarbejde med en række lokale partnere, herunder Aarhus Kommune. Desuden vil en række af fødevareratsningens operatører, herunder FFI og Foodbest, bidrage aktivt til festivalens erhvervsrettede aktiviteter.

Fire nye, store fødevarer netværk dækker fortsat regionen fra øst til vest, og de finansieres under regionens og kommunernes Grøn Vækst indsats. Formålet med fødevarerinitiativer under Grøn Vækst indsatsen er at få etableret eller videreudviklet større, strategiske afsætningsnetværk på tværs af kommunerne, samt sikre virksomhederne innovation og kompetenceudvikling. "Madlandet i Vest", "Midt i Midt", "Smag på Landskabet" og "Østjyllands Spisekammer"

har alle modtaget kommunal og regional opbakning, mens det sidstnævnte fortsat har deres ansøgning til behandling i NaturErhvervstyrelsen, men forventes igangsat snarest. Resultatkontrakter er under udarbejdelse.

Vækstforum har givet en bevilling til konceptudvikling af et eksperimentarium eller "fleksible applikationsværksteder", hvor fødevareerhvervet kan mødes på tværs af værdikæder på "neutral grund" for at udvikle og teste fremtidens fødevarerprodukter og forretningsmodeller. Arbejdstitlen er Food Universe. Det er hensigten, at den fysiske placering af et fremtidigt Food Universe bliver i Agro Food Park i Skejby. Food Universe er for indeværende organiseret som et partnerskab, hvis sekretariat administreres af Agro Food Park. Medlemmer inkluderer Arla Foods, IBM Denmark, Rambøll, Landbrug & Fødevarer, Aarhus Universitet, Aarhus Kommune, Region Midtjylland og Agro Food Park. Resultatkontrakt er under udarbejdelse.

Resultater

- I alt er 325 virksomheder visiteret under FFI (koordineret med "FØDEVAREmidt").
- Der er bevilget støtte til 17 projekter under differentieringspuljen.
- Der er indgået aftale om igangsætning af 9 erhvervsrettede ph.d.-projekter.
- Speeddating, workshops, innovationcamps, partnersøgning og venture- og matchmaking- arrangementer er gennemført for fødevarer virksomheder i regionen.
- Region Midtjylland deltager i et strategisk partnerskab Foodbest med deltagelse af danske og svenske fødevareraktører, som bl.a. har medvirket til, at EU har besluttet at udbyde et Food4Future KIC i 2016.
- Food Festival er blevet forankret i Aarhus, som dansk fødevarerbranches store årlige "erhvervsfest" og "innovatorium".
- Der er bevilget støtte til 2 projekter under Innovationspuljen.
- Konsumfisk inviteres af fiskeindustri og -forhandlere med i arbejdsgruppe for på nationalt niveau at sætte mere fokus på afsætning af fisk til kantiner og food-service segmentet.
- Region Midtjylland er nu dækket af fire store fødevarer netværk, der hver på sin måde og for sit område vil styrke kompetenceniveauet og udvikle fødevarer virksomhederne.

Sekretariatets vurdering

Initiativet forløber som planlagt. Aktivitetsniveau og resultater lever i tilfredsstillende grad op til det, som er anført i resultatkontrakterne.

Specialiseret rådgivning til fødevarer virksomheder

Resultatkontrakter med opfølgning

- [FØDEVAREmidt / Rådgivningsindsats for fødevarer virksomheder](#)

Status

"FØDEVAREmidt" har nu været i gang siden 2010 og projektet nærmer sig sin afslutning pr. 31/12 2013. Operatøren – Væksthus Midtjylland i samarbejde med VIFU – har pr. 1/9 2013 været i kontakt med 150 virksomheder, udarbejdet 53 udviklingsplaner, modtaget 38 ansøgninger, hvoraf 34 har fået bevilget tilskud til et rådgivningsforløb. Der er således bevilget 8 nye rådgivningsforløb inden for det sidste halve år. Dermed har projektet opfyldt resultatkravet på de 30 rådgivningsforløb, jf. resultatkontrakten (som dog blev nedjusteret fra oprindeligt 45, grundet en vanskelig opstart af projektet).

Operatøren forventer ikke at bevilge flere rådgivningsforløb i den resterende projektperiode, eftersom den samlede projektbevilling nu er disponeret. Dog er der nogle fødevarevirksomheder på "venteliste", som er klargjort til at overtage eventuelle tilbageløbsmidler fra virksomheder, der ikke kan bruge deres bevilgede timer/midler fuldt ud. På denne måde kan der måske igangsættes yderligere 1-2 mindre rådgivningsforløb inden projektets afslutning. Der er ligeledes fokus på at visitere fødevarevirksomheder, som ikke kan modtage bevilling fra FØDEVAREmidt, til andre ordninger, f.eks. STARTmidt Accelerator, VÆKSTmidt Accelerator, Internationaliseringsordningen, Videnkuponer mv.

Operatørens administrative arbejde vedr. opfølgning, gennemgang af virksomhedsrapporteringer, faktureringer, udbetaling af midler mv. er begyndt at fylde meget, idet en overvejende del af projektmidler udbetales på nuværende tidspunkt og i den kommende, afsluttende periode.

Operatøren har igennem projektet udviklet nye rådgivningstilbud, der skal afprøve nye modeller for at udvikle virksomhedernes innovationskompetencer. De nye tilbud er designet ud fra den viden operatøren fik via et seminar med interesserede virksomheder, hvor man spurgte ind til hvilke ønsker de havde til nye rådgivningstilbud. Derudover er der sparet med forskellige rådgivere for at få deres syn på, hvad virksomhederne har brug for. Ydermere har operatøren indhentet viden fra de øvrige virksomheder, som har deltaget i programmet. På baggrund heraf blev der udviklet tre nye tilbud:

- Tre netværksmøder med hver deres tema:
- kundeindsigt
- produktudvikling
- fra koncept til salg

Der har deltaget 17 virksomheder i netværksmøderne. På baggrund af netværksmøderne har der været kørt fælles og individuelle udviklingsforløb, hvor 8 virksomheder har deltaget.

- Udviklingsenheder i virksomhederne:
- To forløb igangsat i samarbejde med Teknologisk Institut, som faglig sparringspartner for virksomhederne.
- Nye samarbejdsformer:
- Møder mellem parter har været afholdt, men der har ikke været tilstrækkelig interesse fra parterne til at igangsætte samarbejderne. Dog har de afholdte netværksmøder, jf. ovenstående punkt 1 medført vidensudveksling mellem flere virksomheder, som har deltaget. Dette har medført, at der nu er 9 virksomhedssamarbejder i gang – dog uden vejledning/sparring fra FØDEVAREmidt.

I afrapporteringsperioden er der igangsat udarbejdelse af 8 nye virksomhedscases, der fortæller om forskellige typer af virksomheder, der har deltaget i FØDEVAREmidt.

I perioden har der fortsat været tæt koordination med det andet konsortium under fødevarsatsningen, "Future Food Innovation (FFI)". Der er bl.a. blevet afholdt et koordineringsmøde med FFI.

Der er i perioden gennemført to slutevalueringer af deltagervirksomheder. Arbejdet med slutevalueringer fortsættes i den kommende periode. Flere virksomheder har søgt om udsættelse (fordi de er igangsat sent i programperioden) og afslutter derfor først deres FØDEVAREmidt-aktiviteter op mod afslutningen af FØDEVAREmidt. Dette giver nogle udfordringer mht. til administration af bevillinger, slutevalueringer og afslutning af program. Operatøren forventer dog at få afsluttet alle rådgivningsforløbene inden programafslutning.

Operatøren forventer at aflevere samlet slutevaluering på FØDEVAREmidt inden udgangen af februar 2014.

Resultater

- Der har været kontakt til 150 virksomheder.
-

- Der er udarbejdet 53 udviklingsplaner.
-
- Der er bevilliget 34 rådgivningsforløb.
-
- Der er udviklet og afprøvet nye rådgivningstilbud til fødevarevirksomheder.

Sekretariatets vurdering

Projektets aktivitetsniveau forløber tilfredsstillende i forhold til Vækstforums Handlingsplan og den justerede resultatkontrakt. Antallet af bevillinger til rådgivning har dog været noget mindre end forventet oprindeligt, hvilket har ført til en tilretning af resultatkrav og reduktion af budgettet.

Fødevareerhvervets kompetencebehov

Resultatkontrakter med opfølgning

- [Kompetencecenter for fiskeriuddannelser i Thyborøn](#) (afslutningsrapport)

Status

Med gennemførelsen af en landsdækkende analyse af 500 fødevarevirksomheders fremtidige uddannelses- og kompetencebehov, er der blevet sat fokus på en række udfordringer og muligheder. Resultaterne er formidlet til uddannelsesinstitutioner, virksomheder, ministerier, regioner og brancheorganisationer bl.a. via publikationen: "Fødevareerhverv i forandring – kan vi det vi skal kunne?". Desuden er der lavet et debatoplæg om fødevarevirksomhedernes fremtidige kompetencebehov, som uddannelsesinstitutioner kan bruge internt og i dialogen med virksomheder.

Analysen har dannet baggrund for et samarbejde med Erhvervsakademi MidtVest, VIA University College, Mercantec, Uddannelsescenter Holstebro og Hotel- og Restaurantskolen i Silkeborg/Randers om nye koblinger mellem virksomheder og uddannelsesinstitutioner. Der er gennemført 2 workshops og en innovationcamp i november 2012, sidstnævnte med deltagelse af en række fødevarevirksomheder.

Efter innovationcampen er der sat gang i udvikling af individuelle pilotforløb i nogle af de deltagende virksomheder. Ansvaret for indsatsen er i opgørelsesperioden overdraget fra sekretariatet til FFI, som en ny opgave i forbindelse med forlængelsen af FFI indsatsen til udgangen af 2014.

Projektet "Kompetencecenter for fiskeriuddannelser i Thyborøn", der har arbejdet med at samle og tiltrække/udvikle nye uddannelser og samarbejdsrelationer inden for fiskerisektoren, blev afsluttet pr. 30. juni 2013. Med projektet er man nået meget langt i bestræbelserne på at få etablere ét samlet landsdækkende kompetencecenter for fiskerierhvervet i Thyborøn.

Resultater

- Der er afholdt 2 workshops med regionale uddannelsesinstitutioner med fødevarerelaterede uddannelser og en innovationscamp med deltagelse af en række fødevarevirksomheder.
-
- To nye erhvervsuddannelser og en række efteruddannelser (bl.a. AMU kurser) målrettet bl.a. vodbindere, fiskehandlere og fiskerikontrollører er udviklet og afprøvet. Desuden er der etableret et uddannelsessamarbejde med vestkystens fiskeriklynge konsumfisk.

Sekretariatets vurdering

Kompetenceudviklingsinitiativerne under fødevarsatsningen forløber som planlagt.

Velfærdsinnovation

Status og samlet vurdering for indsatsområdet

Region Midtjylland har gode forudsætninger for at udvikle en potent sundhedsklynge. En stærk sundhedsforskning og universitetsstyrker inden for ingeniørvidenskab, nanoteknologi, datalogi, materialer m.m. Et godt behandlingssystem og en vis kritisk masse og styrker inden for relaterede erhverv, hvorfra man kan rekruttere ledere og forretningsudviklere.

“MedTech Innovation Center (MTIC)” har siden 2009 været en del af indsatsen. Bevillingen til MTIC er forlænget indtil 2014. Indsatsen inden for Velfærdsinnovation omfatter desuden de tværregionale projekter “OPI-Lab” og “UNIK”, og platformen INNO-X Healthcare.

Efter succes med MTICs tilstedeværelse på Regionshospitalet i Horsens, er der nu ansat to personer yderligere, som fra efteråret 2012 har arbejdet med henholdsvis Regionshospitalet Randers og Aarhus Universitets Hospital stadig med fokus på erhvervsamarbejder og strategisk arbejde med innovation. Denne ordning er på vej til at blive udbredt på de resterende to hospitalsenheder.

INNO-X Healthcare er et interdisciplinært forsknings- og innovationsuddannelses initiativ i samarbejde med Aarhus Universitet, Aarhus Universitetshospital, VIA og MTIC. Initiativet blev påbegyndt 1. april 2013 se www.innox.au.dk.

Regionen har, med baggrund i læringen fra OPI-området, i samarbejde med virksomheder og brancheorganisationer udarbejdet en procesmodel for intelligent offentlig efterspørgsel. Modellen regner med at blive afprøvet i løbet af de næste par år.

Den samlede indsats har haft svingende resultater, men overordnet er der sket store fremskridt i etableringen af et servicesystem for velfærds/sundhedsinnovation, der på bedste vis sikrer en forretningsudvikling på området – både med erhvervsøkonomiske og sundhedsøkonomiske resultater. Der er dog stadig udfordringer inden for systemet, som kræver nytænkning for at løse. Derfor arbejdes der med at skabe en bedre sammenhæng mellem de centrale aktører på området.

Initiativer inden for Velfærdsinnovation

Forretningsudvikling gennem sundhedsinnovation

Nøgletal for Velfærdsinnovation

Link til [nøgletal](#).

Forretningsudvikling gennem sundhedsinnovation

Resultatkontrakter med opfølgning

- [MedTech Innovation Center \(MTIC\), herunder innovation og forretningsudvikling på hospitaler i Region Midtjylland](#)
- [Innovation og forretningsudvikling på hospitaler i Region Midtjylland](#)
- Partnerskabet UNIK
- [OPI-Lab - "Laboratorium for offentlig-privat innovation og velfærdsteknologi"](#)
- [INNO-X Healthcare](#)

Status

Formålet med initiativet er at fremme forretningsudvikling inden for markedet for produkter og services inden for sundhedssektoren, samt at forbedre rammerne for offentlige private innovationssamarbejder. Initiativet består af nedenstående programmer og aktiviteter, som skal styrke virksomheders muligheder for at udvikle nye, konkurrencedygtige produkter og koncepter, og fremme deres chance for at nå (det globale) markedet.

“MedTech Innovation Centers (MTIC)” hovedopgave er at tilføre bioteknologiske, medicotekniske og sundheds-it virksomheder viden og forretningskritiske kompetencer på et internationalt konkurrencedygtigt niveau. MTIC stiller kompetencer og specialistviden til rådighed for projekterne, for at accelerere og optimere projekternes vej mod markedet. MTIC skal opbygge de forretningsmæssige kompetencer i virksomhederne, så de bliver i stand til at udnytte potentialerne og få nye produkter på markedet.

MTIC er desuden ansvarlig for gennemførelse af projektet “Innovation og forretningsudvikling på hospitaler i Region Midtjylland” – der har til formål at sikre, at de gode ideer, der genereres i sundhedsvæsenet, identificeres, udvikles og implementeres i samarbejde med erhvervslivet. Initiativet er pt. udbredt til Regionshospitalet Horsens, Regionshospitalet Randers og Aarhus Universitetshospital.

“UNIK” er et partnerskab skabt på baggrund af et udbud fra Rådet for Teknologi og Innovation. Det har som mål at skabe bedre offentlige velfærdstilbud til patienter med kroniske lidelser, og understøtte vækst og innovation i den spirende klynge for velfærdsteknologi. Partnerskabet består af en række førende aktører inden for feltet, og de skal over en 3-årig periode gennemføre en række projekter, der skal udvikle nye teknologiske løsninger og nye arbejds-gange i social- og sundhedssektoren.

OPI-Lab “Laboratorium for offentlig-privat innovation og velfærdsteknologi” er et tværregionalt projekt, der gennem fem regionale demonstrationsprojekter skal udvikle konkret velfærdsteknologi, der skal forbedre den offentlige service. Samtidig skal projektet opsamle erfaringer og ny viden om OPI-samarbejdsmodeller og vise mulighederne inden for offentlig-privat innovation. Projektet er forlænget til august 2014.

INNO-X Healthcare etableres som en platform for samarbejde om kommercielt rettet innovationsarbejde og kompetenceudvikling mellem MTIC, Aarhus Universitet og Region Midtjylland. Det centrale for INNO-X’s aktiviteter er at sikre markedsrelevant, behovsdrivet innovation, forskning- og udviklingsarbejde inden for medico- og velfærdsteknologi. Derudover handler initiativet om at tilføre sundhedsvæsenet i Region Midtjylland ny viden og nye kompetencer i erhvervsrettet sundhedsinnovation og produktudvikling. Målgruppen for INNO-X Healthcare er forskningsinstitutioner, hospitaler, virksomheder og entreprenante personer med lyst og kompetencer til at udvikle sig til iværksættere i medico- og velfærdssektoren.

Resultater

- MTIC har i perioden afholdt 7 kompetencegivende forløb.
- MTIC kører pt. 11 aktive forretningsudviklingsprojekter med virksomheder.
- MTIC har gennem det sidste år screenet i omegnen af 75 virksomhedsprojekter. Hertil kommer projekterne på hospitalerne.
- MTIC har haft tre virksomheder, som har givet tilsagn om egenfinansiering på de vilkår, der er skrevet ind i resultatkontrakten. I alt er der givet tilsagn om egenfinansiering for 640.000 kr.
- MTIC har arrangeret en studietur til Sydkorea, lanceret en ny website, haft fire artikler i Medwatch om arbejdet på hospitalerne og deltaget i ConhIT messen.
- Der er ca. 30 igangværende projekter på hospitalerne, hvor MTIC er involveret.
- På alle tre hospitaler arbejdes der med udmøntning eller udarbejdelse af en innovationsstrategi i tæt samarbejde mellem MTIC og hospitalsledelserne.

- UNIK har tre tværgående projekter og sat tre udviklingsprojekter i gang. Projekterne udvikles og gennemføres i et samarbejde mellem forskere, virksomheder, social- og sundhedspersonale, teknologiske serviceinstitutter, patientforeninger og innovations-netværk. Over 40 private virksomheder deltager.
- Under UNIK er udviklingsprojektet: "The diabetic foot: Magnetic resonance imaging, a novel diagnostic approach" sat igang i 2013. Projektet er et match mellem privat/offentlig, teknologi, klinik og innovation. Deltagelse af Aarhus Universitets hospital, Aarhus og Aalborg Universitet, Siemens og Heidelberg Universitet.
- OPI-Lab-"Laboratorium for offentlig-privat innovation og velfærdsteknologi", er et tværregionalt projekt, der inkluderer landets fem regioner og Servicestyrelsen samt en lang række kommuner, vidensinstitutioner og private virksomheder. Projektet ledes af Region Syddanmark.
- Demonstrationsprojektet i Region Midtjylland under OPI-Lab er under fælles projektledelse af Regionshospitalet Horsens og Horsens Kommune, og har titlen "På forkant med sundhed".
- Under OPI-Lab er der blevet udviklet en prototype på et effektmålingsværktøj til brug i OPI-projekter.
- INNO-X Healthcare har udarbejdet og igangsat BioMedical Design efteruddannelsen. Første hold på 8 fellows (studerende) påbegyndte uddannelsen i august 2013.
- INNO-X Healthcare har skabt 24 nye virksomhedskontakter.
- INNO-X Healthcare har haft artikler i relevante medier, og fået etableret et tæt samarbejde med blandt andre Stanford University og Uppsala Bio.

Sekretariatets vurdering

Baseret på evalueringer af indsatsen, er vurderingen, at der er sket fremskridt i etableringen af et servicesystem for velfærds/sundhedsinnovation, der på bedste vis sikre en forretningsudvikling på området – både med erhvervsøkonomiske og sundhedsøkonomiske resultater. Virksomhederne føler, at den vejledning, de har modtaget, har givet dem et kompetenceløft og styrket virksomhedernes konkurrencekraft og professionalisme, og at de har en klar forventning om, at det vil give dem mærkbare effekter på salg og omsætning – effekter der er ved at blive indløst. Ligeledes er det Regionens vurdering, at der er skabt et stort skridt i den rette retning i at få organiseret samarbejder mellem klinik, forskning og erhverv samt på tværs af sektorer. Men der er stadig udfordringer før innovationsfremmesystemet omkring sundhedsinnovation bliver til en effektiv, sammenhængende og integreret del af de involverede sektorer og aktørers portefølje. Dette ses fx i forhold til indkøb, eksport og samarbejde på tværs af aktørerne. Systemet er blevet benchmarket med BioCat, Spanien og Uppsala Bio, Sverige, og på baggrund af dette arbejdes der nu med at skabe et tættere samarbejde på tværs af de centrale aktører på området.

Turisme

Status og samlet vurdering for indsatsområdet

Vækstforum vedtog i marts 2011 "Handlingsplan 2015 – Ny VÆKST i turismen i Region Midtjylland", der fastlægger rammerne for Vækstforums ønske om at gennemføre en strategisk udviklingsindsats inden for turismen. Målet er at skabe en markant vækst i turisterhvervet.

Udmøntningen af handlingsplanen er i fuld gang. Der er bevilget regionale erhvervsudviklingsmidler til forretningsområdet erhvervssturisme (Herning og Aarhus), der også er medfinansieret af kommunale midler. Der er bevilget regionale og kommunale erhvervsudviklingsmidler til Stærke Feriesteder Øst (projekterne Djursland – Vækst gennem oplevelser og Oplevelsesudvikling langs kysterne på Djursland), Stærke Feriesteder Vest (projekterne Oplevelsesudvikling ved Ringkøbing Fjord og Skjern Å Naturturisme) og de tre mersalgprojekter Limfjorden, Hærvejen og Gudenåen. De to projekter under Stærke Feriesteder Vest og Hærvejen afventer stadig bevilling fra Puljen til kommuners og regionernes landdistriktsprojekter under aftalen om Grøn Vækst under Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter (NaturErhvervstyrelsen). Det er forventningen, at projekterne modtager tilsagn fra ministeriet i 4. kvartal 2013. De øvrige mersalgprojekter og Vækst gennem oplevelser har fået tilsagn fra NaturErhvervstyrelsen.

Videncenter for Kystturisme er et landsdækkende videncenter, som arbejder med udvikling af kystturismen. Det blev etableret i 2012 og skal bidrage til, at kystturismens aktører og virksomheder kan træffe vigtige strategiske beslutninger på et kvalificeret grundlag

Region Midtjylland støtter udvikling af internationale oplevelsesfyrtårne, som skal bidrage til at styrke Midtjyllands tiltrækningskraft. Det skal bl.a. ske ved at omsætte regionens viden, kreativitet og udviklingsdynamik inden for oplevelsesøkonomi og regionens erhvervs-mæssige styrkepositioner til nye kommercielle forretningsområder. De kommende oplevelsesfyrtårne skal have internationalt potentiale. Havets Hus er et regionalt oplevelsesfyrtårn med samme formål som de internationale oplevelsesfyrtårne, men vurderes at have mindre internationalt potentiale. De internationale oplevelsesfyrtårne har alle igangsat en række udviklingsaktiviteter, og er dermed i færd med at konkretisere indhold, forretningsplaner m.m. Udviklingsprojektet Bioplanet Randers, som er støttet af Region Midtjylland, er nu afsluttet, og Randers Kommune og Randers Regnskov arbejder videre med fundraising til etableringen af Bioplanet. KRAFT, Havets Hus og MCH Timeworld er ligeledes i gang med fundraising.

Projekter under turisme i landdistrikter og yderområder består med en enkelt undtagelse af projekter, der tidligere er igangsat under Vækstforums indsats for udvikling i landdistrikter og yderområder i form af projekter under overskriften "Fremtidens landsby". Projekterne har i kraft af medfinansieringen fra Region Midtjylland en størrelse og kvalitet langt ud over det vanlige for projekter til udvikling i landdistrikter.

Midtjysk Turisme er operatør for den regionale turismefremmeindsats. Den regionale turismeoperatør skal aktivt medvirke til at fremme turismen i Region Midtjylland gennem udvikling, koordinering og gennemførelse af den konkrete indsats inden for "Ny VÆKST i turismen" – og dermed skabe en regional forankring af den lokale turismefremmeindsats

Initiativer inden for Turisme

- Erhvervssturisme
- Stærke feriesteder
- Mersalg
- Turisme i landdistrikter og yderområder

Nøgletal for Turisme

Link til [nøgletal](#).

Erhvervsturisme

Resultatkontrakter med opfølgning

- [MCH Time World \(internationalt oplevelsesfyrtårn\)](#)
- [Business Relations+ Market \(Aarhus\)](#)
- [Business Relations+ Market – Vækst gennem øget erhvervsturisme til Region Midtjylland \(Herning\)](#)
- EVINN Eventbaseret innovation

Resultatkontrakter undervejs

- Rethink 2017 (resultatkontrakten er indgået for nylig og første opfølgning sker pr. 1. marts 2014)

Status

MCH TimeWorld er et af projekterne under Vækstforums satsning på udvikling af internationale oplevelsesfyrtårne i Region Midtjylland. Projektet har i samarbejde med det amerikanske designfirma Jack Rouse Associates (JRA) udarbejdet et forslag til konceptmasterplan for attraktionen, som indeholder koncept, idé, design og mulige placeringer. En del af konceptet for TimeWorld er at skabe øget sammenhæng og synergi i området omkring MCH og at forbindelsen til Herning by styrkes. Der er ved at blive udarbejdet en ny masterplan for MCH-området, som forventes politisk behandlet i oktober 2013. Projektet er af forskellige grunde blevet forsinket og Herning Kommune anmoder derfor om en forlængelse af projektet med et halvt år frem til udgangen af 2014. Dette afspejles i et forslag til et nyt budget, hvor en del af udgifterne i 2013 udskydes til 2014.

Business Relations + Market (Aarhus) går som planlagt. Det internationale kongressamarbejde har stadig højt fokus. I november 2012 blev direktøren for VisitAarhus formand for den skandinaviske del af International Congress and Convention Association (ICCA), og projektet vurderer, at det har givet Aarhus en unik mulighed for at positionere Aarhus som kongresby. Der er etableret et velfungerende samarbejde mellem VisitAarhus og Aarhus Universitet om afholdelse af konferencer og kongresser. Der er imidlertid lang tid mellem tidspunktet hvor man byder ind på afholdelse af kongresser mv. til de faktisk afvikles og derfor kan det være svært for erhvervet at se effekterne af satsningen på den korte bane. Samarbejdet mellem Midtjysk Turisme, VisitAarhus og VisitHerning fungerer godt.

Business Relations+ Market (Herning) har haft en god fremdrift og mange aktiviteter er gennemført. Der er i perioden marts til september 2013 blevet arbejdet med forskellige nye koncepter og indsatser på Transportmessen, Formland/UPgradet og HI/Wind & Energy Denmark med primær fokus på sidstnævnte. Fremadrettet er strategien ved messer fortsat at skabe totalevents, hvor messer kombineres med konferencer, virksomhedsbesøg, studieture, faglige, kulturelle og sociale events og transport og overnatning. Desuden vil der fortsat ske design- og forretningsudvikling på eksempelvis Messens Sociale Netværk. Indsatsen er generelt udfordret af en strukturel udvikling på fagmesseområdet, som bl.a. betyder færre gæster. Det betyder, at det kræver en stor indsats blot at fastholde det nuværende antal internationale gæster på fagmesser.

Eventbaseret Innovation (EVINN) skal bidrage til, at store sportsbegivenheder på en ny måde kan skabe økonomisk vækst ved initiering af innovationsprojekter i tilknytning til eventen. Igennem et interregionalt samarbejde med 10 andre partnere i Danmark, Norge og Sverige (under Kattegat-Skagerrak programmet) arbejder ACTIVE Institute målrettet med strategisk at kortlægge og indsamle viden indenfor emnerne Formidling af sportevents og Turismeinformation for på den baggrund at udvikle innovative koncepter og brugbare produkter samt danne grund for nye samarbejds- og organisationsformer. Der er god fremdrift og aktivitet under begge ovennævnte emnefeltter.

Resultater

- MCH TimeWorld har som en del af konceptmasterplanen udarbejdet et forslag til hvordan TimeWorld kan forbindes til resten af MCH-området og dermed være med til at skabe sammenhæng mellem messehalerne, Jyske Bank Boxen og MCH Arena Herning.
-
- Business Relations+ Market (Aarhus) forventer at de effekter, der er beskrevet i forbindelse med projektet realiseres. Fx drives den midtjysk fremgang i hotelovernatninger af Aarhus.

-
- VisitAarhus var i marts måned vært for en international kongres, hvor der var fokus på to af de regionale styrkepositioner (bæredygtighed og digitalisering).
- Business Relations+ Market (Herning) har rebranded messen Formland/UPgraded og det er lykkedes at tiltrække nye typer af udstillere. Messen har som følge af tiltagene oplevet en fremgang på 10 % i besøgende i forhold til messen i august 2012.
- Business Relations+ Market (Herning) har udviklet et tværregionalt koncept for del-messen Wind & Energy Denmark (en del af HI13), som blev afviklet i september 2013. Bl.a. med et fagligt program med 15 arrangementer, herunder studieture til Anholt og Østerild, workshops, produkt demonstrationer, seminarer, VIP-events og konferencer på tværs af Jylland.
- EVINN har arbejdet intensivt videre med at støtte de projektideer, som blev skabt ud af innovationsworkshoppen om sejlsport den 8. august 2013. Der er bl.a. skabt en ny virksomhed "Super Sail", og der er udformet en detaljeret produktbeskrivelse og forretningsplan.
- EVINN har iværksat en Eventpublikumsundersøgelse, som skal samle kvalitativ viden om eventturisten. Det sker i tæt parløb med projektet RETHINK Kulturturisme, som arbejder med kompetenceudvikling af kulturbranchen i forhold til at betragte og arbejde med deres kunder som turister og udnytte dette til at skabe økonomisk vækst.

Sekretariatets vurdering

Det er vurderingen, at projekterne stort set går som planlagt. Erfaringerne fra Business Relations+ MARKET tyder på, at indsatsen virker. Det er imidlertid også indsatsen, som for en stor dels vedkommende har et langsigtet perspektiv (gælder fx tiltrækningen af større konferencer og kongresser). Det er også et langt, sejt træk at udvikle et internationalt oplevelsesfyrtårn, og der er generelt forsinkelser i forhold til fundraising af projekterne.

Stærke feriesteder

Resultatkontrakter med opfølgning

- ["KRAFT – Powers of Nature"](#)
- ["Planet Randers/ Bioplanet"](#) (slutrapportering)
- ["Havets Hus"](#)
- [Stærke Feriesteder Øst \(Djursland – Vækst gennem oplevelser\)](#)
- [Stærke Feriesteder Vest \(Oplevelsesudvikling ved Ringkøbing Fjord\)](#)
- ["Det professionelle Turisterhverv"](#)
- ["Oplevelsesbaseret Kystturisme"](#)

Resultatkontrakter undervejs

- Stærke Feriesteder Vest (Skjern Å Naturturisme) – resultatkontrakten er indgået for nylig og første opfølgning sker pr. 1. marts 2014
- Stærke Feriesteder Øst ("Oplevelsesudvikling langs kysterne på Djursland") – resultatkontrakten er endnu ikke indgået.

Status

KRAFT – Powers of Nature, Planet Randers/Bioplanet og Havets Hus er projekter under Vækstforums satsning på udvikling af internationale oplevelsesfyrtårne i Region Midtjylland.

KRAFT – Powers of Nature har været i kvalificerende dialog med større fonde, hvilket har betydet at en opdateret version af forretnings- og finansieringsplanen for KRAFT har været sendt til ekstern vurdering i udlandet. Den bliver afgørende for næste skridt i forhold til den eksterne funding. Det er forventningen hos projektet, at der sker en nær-

mere afklaring af fundingen i oktober 2013. Udover dialog med flere fonde og andre finansielle kilder har projektet haft stor fokus på den lokale forankring. Det er bl.a. sket ved at man har holdt en række lokale foredrag. Desuden har projektets hjemmeside gennemgået en omfattende revidering.

Planet Randers/Bioplanet er nu afsluttet. Det er forventningen i Randers Kommune, at Bioplanet skal bidrage til, at Randers blive en endnu mere attraktiv oplevelses- og handelsby. Udviklingen af Bioplanet betragtes derfor som et af de vigtigste udviklingsprojekter i Randers Kommune. Byrådet i Randers Kommune bakker op om Bioplanet og har vedtaget at stille arealer til rådighed. Projektet har betydet, at det nødvendige forarbejde forud for gennemførelsen af en konkret fundraising kampagne har kunnet gennemføres. Det drejer sig om indledende feasibility study, fundraising strategi, visionspapir ('case for support'), fundraising politikker og –retningslinjer, organisations- og bemandingsplan i tilknytning til fundraising, funktionsprofiler og kampagnebudget. Hertil kommer gennemførelse af research og registrering af informationer vedrørende prospektive donorer og medlemmer af en kommende bestyrelse og præsidium. Desuden er der skabt en samlet visuel identitet med tilhørende kommunikationsplatforme for Bioplanet – se www.bioplanet.org. Der er i Randers Kommune og Randers Regnskov truffet beslutning om at forfølge muligheden for etablering af en selvstændig fond og at der i dennes regi skal etableres en udviklingsorganisation, der dels besidder de nødvendige ressourcer, kvalifikationer og kompetencer til forfølgelse af visionen for Bioplanet og dels gøres uafhængig af den daglige drift i Randers Kommune og Randers Regnskov.

Havets Hus arbejder stadig med fundingen af projektet. Finansiering af forskningsfaciliteter er ansøgt hos en større dansk fond, der desværre har meddelt afslag medio 2013. Der er nu dialog med en række andre fonde vedrørende finansiering af både forsknings-, formidlings-, erhvervs- og fælles faciliteter. For at styrke ansøgningsmaterialet er der produceret en illustration af konceptet for Havets Hus og der er udarbejdet et nyt profilmateriale. Den 16. maj 2013 blev oplevelseszonen "Havet in Action" åbnet af H. K. H. Prinsesse Marie. Projektet er blevet forlænget til 31. august 2014.

Stærke Feriesteder Øst (Djursland – Vækst gennem oplevelser) er et af de projekter, som udmønter Vækstforums "Handlingsplan 2015 – Ny VÆKST i turismen i Region Midtjylland". Projektets mål er at realisere potentialerne i kystturismen og Destination Djursland er operatør i projektet. Der er forsinkelser i projektet, og Region Midtjylland vil i den forbindelse ultimo 2013 blive anmodet om en budgetændring, idet der er sket en forskydning af aktiviteter og udgifter. Projektet har været tilbageholdende med at sætte aktiviteter i gang, før projektet fik tilsagn om medfinansiering fra NaturErhvervstyrelsen. Tilsagnet blev givet i maj 2013 og løber frem til udgangen af april 2015.

Stærke Feriesteder Vest (Oplevelsesudvikling ved Ringkøbing Fjord) er et af de projekter, som udmønter Vækstforums "Handlingsplan 2015 – Ny VÆKST i turismen i Region Midtjylland". Projektet har endnu ikke fået tilsagn fra Puljen til kommuners og regionernes landdistriktsprojekter under aftalen om Grøn Vækst under Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter, og derfor er der anvendt færre midler end budgetteret. Det har vist sig at et af de fem delprojekter – Mikrodestination Bork Havn - ikke kan gennemføres før der er vedtaget en ny lokalplan, og det betyder, at projektet foreløbig er sat på stand by.

Midtjysk Turisme har i juni 2012 modtaget bevilling på Socialfondsprojektet **Det professionelle Turisterhverv**, der drejer sig om gennemførelse af de tværgående indsatser i "Handlingsplan 2015 – Ny VÆKST i turismen i Region Midtjylland". Midtjysk Turisme har sat en række aktiviteter i gang for bl.a. at styrke grundlaget for digitale kompetencer hos turistorganisationer og –aktører med henblik på at øge salget til turisterne. Andre aktiviteter er målrettet at styrke grundlaget for fremtidens turistservice og har fokus på at udvikle professionelle partnerskaber. I projektet bliver der også gennemført kompetenceforløb for lokale erhvervsservicemedarbejdere og ansatte hos turistorganisationerne ligesom der er indgået en samarbejdsaftale med Væksthus Midtjylland og lokal erhvervsservice om at styrke målrettet erhvervsservice for virksomheder inden for turisterhvervet. Socialfondsprojektet indeholder også tre demonstrationsprojekter. Dels et på Djursland, som skal styrke destinations- og organisationsudviklingen, dels et i Ringkøbing Fjord området som skal sikre øget salg før, under og efter ferien med udgangspunkt i et stærkere offentlig-privat samarbejde og endelig dels Erhvervsturismeakademiet som skal sikre mere salg, bedre kommunikation og udvikling af målrettede produkter og ydelser gennem et kompetenceløft af erhvervsturismeaktørerne.

Projektet **Oplevelsesbaseret Kystturisme** – der er medfinansieret af den konkurrenceudsatte pulje (Regionalfonden) – har til formål at fremme kystturismen gennem innovation og oplevelsesudvikling. Videncenter for Kystturisme (CKT) får en central rolle med at udvikle koncepter, værktøjer og metoder, samt som koordinator og ansvarlig for de

særlige feriesteder. Demonstrationsprojekterne skal have et nationalt perspektiv, og projektet skal levere konkrete erhvervmæssige resultater i form af stigende antal overnatninger, udvidede målgrupper, forlænget sæson, mersalg og værditilvækst.

Region Midtjyllands (sammen med øvrige regioner og Ringkøbing-Skjern Kommunes) aftalte kontante medfinansiering af CKT indgår som finansieringen af projektet Oplevelsesbaseret kystturisme, hvilket har skabt en større økonomisk ramme for CKT samtidig med at projektet skal give løsninger på udfordringer for kystturismen.

Projektet består af CKT's udvikling af støttefunktioner via analyser m.m. samt etablering af netværk, herunder udvikling og afprøvning af "værktøjer" i 20 særlige feriesteder samt af fire regionale og et kommunalt demonstrationsprojekt.

- Demonstrationsprojekt 1: Erhvervmæssig vækst i tilknytning til naturoplevelser med fokus på forretningsudvikling af maritime naturoplevelser, projektet administreres af Naturturisme I/S.
- Demonstrationsprojekt 2: Erhvervmæssig vækst i tilknytning til by og havnemiljøer, projektet administreres af Destination Ringkøbing Fjord.
- Demonstrationsprojekt 3: Erhvervmæssig vækst i tilknytning til naturoplevelser med fokus på kysten som servicelandskab, projektet administreres af VisitNordjylland.
- Demonstrationsprojekt 4: Erhvervmæssig vækst i tilknytning til smagsoplevelser, projektet administreres af Midtjysk Turisme.
- Demonstrationsprojekt 5: Erhvervmæssig vækst i tilknytning til kulturoplevelser med udgangspunkt i vækstprogram for kystturismevirksomheder, projektet administreres af Østdansk Turisme.

Resultater

- KRAFT har en dialog med en række potentielle investorer.
- Bioplanet er nu afsluttet. Der er fire strategiske platforme:
 - 1) Bioplanet World som bliver en unik udstilling, der afspejler hele klodens forunderlige biodiversitet i et bæredygtigt byggeri.
 - 2) Bioplanet RewildingPark bliver fremtidens naturpleje, hvor der eksperimenteres med mulighederne for at reintrodere fortrængte dyrearter og anvende store dyr som bæredygtige landskabsplejere.
 - 3) Bioplanet Business er et samarbejde med virksomheder og forskere, hvor fokus er rettet mod at udvikle nye metodikker og produkter baseret på bæredygtig anvendelse af biodiversitet.
 - 4) Bioplanet Initiative er et globalt netværk, som involverer mennesker i at bevare deres stedlige biodiversitet og bidrage til den globale netværksbaserede viden- og genbank. Projektet har bragt projektmodningen et afgørende skridt videre frem mod den endelige realisering af Bioplanet, men finansieringen er endnu ikke tilvejebragt.
- Havets Hus indviede i maj 2013 oplevelseszonen "Havet in Action", hvor action og sved på panden er omdrejningspunktet for de udviklede delementer og både krop og hjerne udfordres.
- Havets Hus er en del af Europæisk Kulturby 2017. I den forbindelse samarbejdes med de øvrige oplevelses- og formidlingscentre i Kulturby 2017/Kulturelle Infrastrukturprojekter om udvikling af "Oplevelses- og motivationsbaseret formidling".
- Stærke Feriesteder Øst (Djursland – Vækst gennem oplevelser) har gennemført en række markedsføringskampagner i Tyskland, Norge, Sverige og Holland/Benelux.
- Stærke Feriesteder Øst (Djursland – Vækst gennem oplevelser) skaber nye samarbejdskonstellationer og understøtter udviklingen af kystferieturismen på Djursland og østkysten.

- Stærke Feriesteder Vest (Oplevelsesudvikling ved Ringkøbing Fjord) har gennemført 52 energitjek i ferie-huse med tilhørende rapporter. Der er gennemført over 100 energiberegninger og der er etableret en energimærkningsordning, som har fået navnet "Energistempel".
- Stærke Feriesteder Vest (Oplevelsesudvikling ved Ringkøbing Fjord) har i delprojektet Ringkøbing Fjord Oplevelsesnet udviklet Lystfiskerguiden, etableret Westwind Surfcafeen der har tre pakkeprodukter (kite, stand up paddle og kajakture).
- Midtjysk Turisme har i socialfondsprojektet "Det professionelle turisterhverv" fået udarbejdet inspirationskataloget "Professionelle partnerskaber i turismen", som giver et godt indblik i, hvordan man på en professionel måde kan drive og lede udviklingen på turismeområdet.
- Midtjysk Turisme har i socialfondsprojektet "Det professionelle turisterhverv" gennemført en række kurser, workshops og seminarer. Der er pr. 1. september 2013 indgået aftaler med lokale erhvervsserviceaktører om i alt ca. 650 vejledningsforløb målrettet turisterhvervet.
- Midtjysk Turisme har i socialfondsprojektet "Det professionelle turisterhverv" fået udarbejdet en håndbog for undervisere "Boost undervisningen med turismefaglig viden"
- Videncenter for Kystturisme har udarbejdet en række analyser som findes på hjemmesiden <http://www.oplevelsesbaseret-kystturisme.dk/>. Her kan man også læse mere om de fem demonstrationsprojekter.

Sekretariatets vurdering

De internationale oplevelsesfyrtårne har alle igangsat en række udviklingsaktiviteter, og er nu i gang med at finde finansiering til anlæg af attraktionerne. Det er imidlertid et lang, sejt træk at udvikle et internationalt oplevelsesfyrtårn, og der er generelt forsinkelser i forhold til fundraising af projekterne. De to projekter under Stærke Feriesteder er bagud med forbrug af midler, som skyldes sent/stadig ingen tilsagn fra NaturErhvervstyrelsen. Desuden er et af delprojekterne sat på stand by. "Det professionelle turisterhverv" er forsinket i forhold til den oprindelige projektplan, men det er forventningen at forsinkelsen indhentes i løbet af det næste år, således at det fulde budget bliver brugt. Oplevelsesbaseret Kystturisme følger tidsmæssigt med de opstillede milepæle, men har pt. et betydeligt mindre forbrug af midler end forudsat, hvilket er et fokuspunkt i forhold til halvårsopfølgningen til Erhvervsstyrelsen pr. 1. september.

Mersalg

Resultatkontrakter med opfølgning

- [Grøn Vækst Limfjorden \(Enjoy Limfjorden\)](#)
- [Gudenåen – en strøm af oplevelser](#)
- [Hærvejen – en international destination for cykel- og vandreturisme](#)
- [Midtjysk Turisme – basis- og procesmidler 2012-2014](#)

Status

Grøn Vækst Limfjorden (Enjoy Limfjorden) er af de tre Mersalgprojekter, som er en del af udmøntningen af "Handlingsplan 2015 - Ny VÆKST i turismen i Region Midtjylland". Projektet er forsinket fordi det har afventet et tilsagn fra NaturErhvervstyrelsen, men det har en god fremdrift. Nogle markedsføringsaktiviteter bliver først klar til sæson 2014.

Gudenåen – en strøm af oplevelser er af de tre Mersalgprojekter, som er en del af udmøntningen af "Handlingsplan 2015 - Ny VÆKST i turismen i Region Midtjylland". Projektet skrider i store træk planmæssigt frem i forhold til mål

og resultatkrav dog med en forsinkelse som følge af sent tilsagn fra NaturErhvervstyrelsen. Projektets bestyrelse forventer at søge om et ændret og reduceret budget, da man har fået afslag på 300.000 kr. fra Friluftsrådet (som var gearret med Grøn Vækst midler på 300.000 kr.), og man har valgt at reducere den private finansiering med 1 mio. kr (på baggrund af dialog med NaturErhvervstyrelsen). Der bliver forventeligt sendt et forslag til nyt budget i oktober 2013. Bestyrelsen har endvidere besluttet at forlænge projektperioden til 30. september 2014 (hvilket ligger inden for rammen for tilsagnet fra NaturErhvervstyrelsen).

Hærvejen – en international destination for cykel- og vandreturisme er af de tre Mersalgprojekter, som er en del af udmøntningen af "Handlingsplan 2015 - Ny VÆKST i turismen i Region Midtjylland". Projektet har endnu ikke modtaget tilsagn fra NaturErhvervstyrelsen, men projektet følger i det store hele den planlagte tidsplan og budget.

Midtjysk Turisme er regional operatør og har til opgave at understøtte og medvirke til at gennemføre Vækstforums "Handlingsplan 2015 – Ny VÆKST i turismen i Region Midtjylland. Midtjysk Turisme skal blandt andet sikre fremdrift og fokusering omkring de prioriterede forretningsområder og værdikæder i turismehandlingsplanen, samt sikre samarbejde, koordinering, videndeling og synergieffekter vedrørende turismeindsatsen. Midtjysk Turismes arbejde er baseret på et tæt samspil med operatører på de forskellige operatører i handlingsplanen. Der er en del af projekterne som led i turisme-handlingsplanen, som endnu ikke har modtaget bevilling af midler vedrørende Grøn Vækst. Det har betydning for arbejdet i Midtjysk Turisme, som bliver mere komprimeret, og betyder at effekterne i disse projekter bliver udskudt.

Resultater

- Grøn Vækst Limfjorden (Enjoy Limfjorden) har afholdt otte havnefester fordelt på de fire deltagende kommuner. Fokus har været på smagsoplevelser og maritime aktiviteter.
-
- Grøn Vækst Limfjorden (Enjoy Limfjorden) har i samarbejde med Midtjysk Turisme fået Tareq Taylor's Nordic Cookery på besøg, og der er blevet produceret et tv-program til BBC, som bliver sendt til 114 lande og 80 mio. seere i foråret 2014. Tareq Taylor har tilberedt mad med lokale råvarer fra Limfjordsområdet.
-
- Gudenåen – en strøm af oplevelser har gennemført en lang række markedsførings- og pressefremstød i især Danmark, Norge og Tyskland.
-
- Hærvejen – en international destination for cykel- og vandreturisme har gennemført 30 virksomhedsbesøg sammen med den lokale erhvervsservice.
-
- Hærvejen – en international destination for cykel- og vandreturisme har etableret otte digitale infostandere langs ruten (fem hos aktører og tre hos turistbureauerne). Desuden er der etableret hærvejsboder langs ruten, hvor der kan købes vand, kaffe og andre fornødenheder. De betjenes af private.
-
- Hærvejen – en international destination for cykel- og vandreturisme har deltaget i messer og events i både ind- og udland, og der har været god pressedækning af aktiviteterne på Hærvejen.
-
- Midtjysk Turisme har udarbejdet et idékatalog for gruppepresseture og individuelle pressebesøg. I 2013 er der gennemført 8 koordinerede presseture for internationale journalister.
-
- Midtjysk Turisme har i 2013 udsendt fire nyhedsmails.
-
- Midtjysk Turisme deltager i alle styregrupper og arbejdsgrupper i projekterne under Ny VÆKST i turismen og bidrager til udvikling, fremdrift, koordinering og videndeling.
-
- Midtjysk Turisme har planlagt en årlig turismekonference som afholdes den 22. oktober 2013, hvor også TurismeVÆKSTprisen bliver uddelt.
-
- Midtjysk Turisme har etableret styregruppe og arbejdsgruppe vedrørende booking, samt afholdt arrangementer og erfa-møder inden for kommunikation og markedsføring.

Sekretariatets vurdering

Det vurderes, at Midtjysk Turisme gør et stort stykke arbejde for at udmønte Vækstforum handlingsplan for Ny VÆKST i turismen. Indsatsområdet Mersalg er imidlertid præget af, at projekterne, der har søgt om medfinansiering fra "Grøn Vækst", er blevet forsinket bl.a. på grund af lang sagsbehandlingstid hos NaturErhvervstyrelsen.

Turisme i landdistrikter og yderområder

Resultatkontrakter med opfølgning

- [Landsbyfornyelse i Glyngøre – Durup – Nautrup](#) (slutrapportering)
- Grøn udvikling i Hvam
- Knebel Fremtidens landsby
- Børn i fremtidens landsby Klejtrup (slutrapportering)
- Udvikling af Selde - området
- Thorsminde med afsæt i fiskeri og turisme
- [Børnebondegård Horsens](#)

Status

Formålet med initiativet er at styrke den sammenhængende udvikling af bosætning og erhverv i landdistrikter og vise nye veje til udvikling. Initiativet tager udgangspunkt i de styrker, der i forvejen er karakteristiske for den enkelte lokalitet.

"Udvikling af Selde-området". Skive kommune har i forbindelse med resultatkontraktopfølgningen pr. 1. september 2013 anmodet om forlængelse af projektperioden, som er under behandling. Begrundelsen er, at der er brug for mere tid til at få aftaler med lodsejerne omkring stisystemet på plads. Stierne etableres hurtigst muligt herefter. Kræn Vinde er klar til ibrugtagning, og Skive kommune har godkendt både Kræn Vindes bodel og undervisningsdel, men etableringen af Kræn Vinde som en socialøkonomisk virksomhed frem for en institution kræver bedre forberedelse. Lige nu arbejdes med likviditetsbudgetterne i opstartsfasen.

"Børnebondegård Horsens" projektet er startet i foråret 2011. Projektet skal give børn, børneinstitutioner, dagplejemødre og skoleklasser let adgang til kontakt med dyr, oplæring af børn i pasning af husdyr, samt muligheder for at give skoleklasser mulighed for at flytte undervisning ud på gården. Velfærds faciliteter: Toilet faciliteter til besøgende er færdige. Frokoststue, kontor/lager færdiggøres efterår 2013. Lokalplan for området, hvor madpakkehuset skal bygges, er godkendt af Horsens kommune. Der er flere børnehaver, som allerede har henvendt sig med ønske om at blive brugere af madpakkehuset, når det står færdigt.

"Landsbyfornyelse i Glyngøre – Durup – Nautrup" projektet er under afslutning, idet alle delprojekter er gennemført, på nær Durup-delprojektet, som er tæt på færdigt.

"Grøn udvikling i Hvam". Alle delprojekterne er realiseret på nær "Bypladsen" og "Det grønne forsamlingshus", som begge har afventet nye kloak- og regnvandsledninger igennem arealet, men hen over sommeren har Energi Viborg arbejdet på arealet, så nu kan de to delprojekter gå i gang på arealet med anlægsarbejdet. Pga. forsinkelse i kloakarbejdet, er det samlede projekt forsinket, og projektet opnåede derfor projektperiodeforlængelse ved sidste opfølgning.

Projektet **"Thorsminde med afsæt i fiskeri og turisme"** afventer kun at færdiggøre delprojekt med renovering af den bevaringsværdige auktionshal. Arbejdet i auktionshalen har afventet afslutning af turistsæsonens aktiviteter, hvor turisterne bl.a. kan være med til at byde på fisken på auktionen hver lørdag.

"Børn i fremtidens landsby Klejtrup" inklusive alle delprojekter er alle afsluttet, afregnet og projektet er slutafrapporteret pr. 1. juni 2013. En fyldig afrapportering er medsendt.

Resultater

Samarbejdet med kommunerne, LAG'erne og de lokale aktører om udvikling og gennemførelse af projekterne under initiativet er meget tilfredsstillende.

Projekterne har i kraft af medvirken fra Vækstforum og Regionen en størrelse og kvalitet langt ud over det vanlige for projekter til udvikling i landdistrikter.

Følgende resultater er bl.a. opnået i den seneste periode:

- "Udvikling af Selde-området"-projektet er blevet udvidet med et områdefornyelsesprojekt, hvilket har tilført projektet 6 mio. kr. til anlæg. Der er lavet omfattende planlægning om fornyelse og udvikling for styrkelse af bosætning og erhverv, stisystemer med fugleobservationspunkter, landsbyfornyelse. Alle aftaler om oprettelse af Hest-O-tel i Kræn Vindes Gård er på plads. Kulturcenter Fursund er gennemført. Fugletårn er etableret i marts 2013. Udsigtspunkt i Branden er etableret, og der er skabt adgang til et større natur- og kulturhistorisk område.
- "Børnebondegård, Horsens": Anlægget til dyrene er færdig etableret. Toiletfaciliteter til besøgende er færdige. Halmladen er etableret. De faciliteter, der er færdige, fungerer godt for de besøgende, som er glade for anlæggene til dyrene, og det fungerer godt både for dyrene, børnene og "personalet". Danmarks første Børnebondegård er kommet godt fra start, åbningstiderne har været fuldt besat med børn fra dagplejere, vuggestuer, børnehaver og skoleklasser fra 0-8 klasse.
- "Landsbyfornyelse i Glyngøre, Durup og Nautrup" har på fire lokaliteter vitaliseret havnekulturmiljø, stationskulturmiljø og landsby- samt landskabskulturmiljø. Projektet har resulteret i yderligere projekt om etablering af "Salling Dykkerpark" ved Glyngøre (3 mio. kr.), samt et stort afgræsningsprojekt omkring Grynderup Sø (knap 1 mio. kr.) – begge med midler fra indsatser under det midtjyske program for Grøn Vækst, og begge disse supplerende projekter er åbnet i forsommeren 2013.
- "Grøn udvikling i Hvam"-projektet har etableret stier og løftet byens miljø igennem et områdefornyelsesprojekt. Arealerne til "Bypladsen" og "Det grønne Forsamlingshus" er endelig blevet klar til delprojekterne, efter at Energi Viborg har gennemført en separering af regnvand og kloakvand i nye ledninger igennem arealerne.
- "Thorsminde med afsæt i fiskeri og turisme"-projektet har opgraderet og totalrenoveret de offentlige toiletter på området "Den gamle Havn" i sommeren 2013. Der er etableret grillhytter med siddepladser i havnemoletræ og pladsen er blevet belagt med fliser.
- Thorsminde afholdt den 20. april 2013 indvielsesarrangement på de tre første delprojekter: Den 900 meter lange cykelsti, der skulle til at fuldende cykelstiforbindelsen mellem Fjand og Thorsminde. Naturstien ved Fugleøen, ca. en kilometer lang. Lystfiskerbroen syd for Strandingsmuseet St. George i Thorsminde havn.
- "Børn i fremtidens landsby Klejtrup"-projektet er tilendebragt 1. juni 2013 og slutafrapporteret. Klejtrup Søbad er taget i brug. Den lange række af elektroniske delprojekter er taget i brug, herunder Det mobile Biologilokale samt Formidlingscenter Klejtrup Volde, hvor hovedparten af formidlingen foregår via en platform for elektronisk formidling via QR koder og brugerens egen mobiltelefon.

Innovation og forretningsudvikling

Status og samlet vurdering for indsatsområdet

Vækstforum vil med indsatsen skabe bedre rammer for, at de midtjyske virksomheder kan udvikle deres forretningsgrundlag og arbejde systematisk og strategisk med innovation og løsninger på samfundsmæssige udfordringer, der kan være nøglen til fremtidig vækst og velfærd. Vækstforum vil samtidig understøtte, at virksomhederne videreudvikler bedre strategiske- og ledelsesmæssige kompetencer, et større globalt udsyn og mere effektive processer.

Indsatsområdet omfatter i denne statusperiode videreførelse af en række eksisterende initiativer og projekter inden for innovation og forretningsudvikling. Projekterne vurderes overordnet at blive gennemført på tilfredsstillende vis.

Initiativer inden for Innovation og forretningsudvikling

- Virksomhedsrådgivning, netværk og øget internationalisering
- Øget innovation i de midtjyske virksomheder
- Morgendagens forretningsområder

Nøgletal for Innovation og forretningsudvikling

Link til [nøgletal](#).

Virksomhedsrådgivning, netværk og øget internationalisering

Resultatkontrakter med opfølgning

Virksomhedsrådgivning

- [VÆKSTmidt Accelerator](#)
- [VÆKSTmidt Accelerator kompetenceudviklingsaktiviteter](#)

Netværk

- [Projekt CenSec – Innovationsnetværk](#)
- [Klyngemidt - Netværksinitiativ](#)
- [Klyngemidt – Vækst via visualisering](#)
- Industry Smart Centre Randers

Øget internationalisering

- [Globalmidt](#)
- [Internationalisering af midtjyske virksomheder](#)
- [Europe Enterprise Network](#)
- [MidtNet 1 Erhvervsrettet vidensamarbejde med Shanghai](#)
- [MidtNet 2 Erhvervsrettet vidensamarbejde med Shanghai](#)

Status

Virksomhedsrådgivning og netværk

Væksthus Midtjylland har siden 2009 været operatør på programmet "VÆKSTmidt Accelerator". Interessen for programmet er stor og målene for de enkelte produkter - såvel individuelle som kollektive vækstforløb – er stort set nået ved udgangen af august 2012, som var programmets planlagte slutdato. Der er igangsat forløb i alle regionens kommuner. Programmet er nu forlænget til 31. august 2014 og programmets budget er forhøjet med 40 mio. kr. Der afholdes løbende kompetenceudviklingsmoduler i regi af Midtjysk Erhvervsudviklingsakademi – MEA, ligesom der afholdes et årligt "Erhvervsudviklingsdøgn."

“Projekt CenSec Innovationsnetværk” er et projekt, hvor højteknologiske virksomheder blandt andet deltager i markeds- og teknologiafklaringsforløb, netværksaktiviteter, matchmaking og innovationsprojekter. Projektet er en videreførelse af “Projekt CenSec – Klyngeudvikling”, og dette er det nye projekts første afrapportering. Projektet forløber stort set planmæssigt og varer frem til 31. august 2014.

Væksthus Midtjylland er operatør på “KLYNGE midt Netværksinitiativ”, hvor virksomheder indgår i strategiske, forretningsbaserede netværk. Siden sidste afrapportering er der sket en stor tilgang af nye netværk, hvilket blandt andet skyldes en øget indsats fra kompetente netværksmæglere samt et øget kendskab til projektet. Projektet er på vej mod sin afslutning, og der ventes at kunne blive etableret ca. fem fase 2 netværk for de resterende midler. Projektets måltal for antallet af fase 2 netværk er allerede nået.

The Animation Workshop ved innovationsnetværket Visuel Vækst (tidl. Animation Hub) er operatør på “KLYNGE midt – Vækst via Visualisering”, hvori virksomheder kan indgå i netværks- og rådgivningsaktiviteter. Programmet har fra starten i september 2011 nydt stor interesse og velvillighed fra såvel virksomheder og samarbejdspartnere. Programmet løber til udgangen af 2013.

Randers Kommune er operatør på “Industry Smart Centre Randers” (ISCR), der, inden for Randers kommune, er målrettet industrivirksomheders særlige behov for tilførsel af forretningsmæssig viden. Projektet kører stort set som planlagt. Dog er der i den forgangne periode opstået udfordringer med hensyn til den forskningsmæssige tilknytning til Aarhus og Aalborg Universiteter.

Øget internationalisering

Væksthus Midtjylland er operatør på “GLOBAL midt”. Opstart af GLOBAL midt programmet er af forskellige grunde blevet meget forsinket, og senest er igangsættelse af aktiviteterne: Business missions, markedsbesøg, eksportcoaching samt korterevarende kurser i internationalisering og eksport blevet forsinket, fordi Eksportforeningen og Håndværksrådet har trukket sig som partnere i programmet.

Væksthus Midtjylland er operatør på “Øget internationalisering” der nu indgår som en aktivitet i det større regionale internationaliseringsinitiativ GLOBAL midt. Der er siden sidste opfølgning været gennemført 88 individuelle firmamøder med henblik på afklaring af virksomhedernes eksport- og internationaliserings-potentiale. Eksportrådets indstationerede medarbejder angiver, at interessen for de udenlandske markeder fortsat er voksende blandt midtjyske virksomheder, og dette gælder ikke mindst i forhold til de nye og fjernere vækstmarkeder.

“Enterprise Europe Network” støttes i 2013-2014. De midtjyske medlemmer er erhvervsrådet Herning & Ikast-Brandeborg og Agro Business Park i Foulum, sidstnævnte er koordinator for hele det danske netværk.

Programmet Midtnet 1 har med afrapporteringen den 15. september 2013 nået sin afslutning (start juli 2010). Indsatsene i Midtnet 1 projektet har fungeret efter hensigten, idet de har støttet op omkring målet – min. 12 samarbejdsprojekter mellem danske og kinesiske aktører. Visse netværksskabende indsats er i forløbet blevet tilpasset de behov, der har vist sig at være gældende og mere effektive med hensyn til at få blivende aktører i netværkene.

Midtnet 2 bygger videre på erfaringer fra Midtnet 1. Programmet løber fra januar 2013 til december 2014. Kriterier for tildeling af midler og administrative procedurer videreføres, hvorfor Midtnet 2 er gået direkte i gang med at opdyrke projektmodningsmuligheder efter en kort intensiv informationsrunde til alle væsentlige aktører i regionen om den nye pulje og nye periode.

Ved siden af ovenstående resultatkontrakter arbejdes der med en række delinitiativer under overskriften øget internationalisering. Midtjyllands EU-kontor samarbejder med aktører fra hele Midtjylland. Deres mission er at sikre borgere, virksomheder og institutioner i Midtjylland størst muligt udbytte af det europæiske samarbejde. Målet er at formidle information, skabe netværk og partnerskaber, bidrage til internationalisering og kompetenceudvikling samt at medvirke til at skabe de bedste internationale rammebetingelser for øget vækst og konkurrencedygtighed i regio-

nen. EU-kontoret har i 2013 fokus på EU's kommende budgetperiode for 2014 – 2020 og der pågår et stort arbejde med at sikre overførsel af relevant viden gennem vedligeholdelse af et stort kontaktnet i Bruxelles.

“Vestdansk Investeringsfremme” er et initiativ etableret i samarbejde med Region Nordjylland, Region Syddanmark og Invest in Denmark fra Udenrigsministeriet. 8 regionale projektledere er ansat og placeret i de 3 regioner for at fremme udenlandske virksomheders etablering og investering i Vestdanmark.

Resultater

Virksomhedsrådgivning og netværk

- I “VÆKSTmidt Accelerator” er der ved udgangen af august 2013 gennemført 408 individuelle rådgivningsforløb. Heraf er 92 forløb gennemført i den forlængede projektperiode. 29 virksomheder har deltaget i eller er i gang med et Accelerace kompetenceudviklingsforløb, og 3 virksomheder har fået tilført vækstkapital via Accelerace Invest på i alt 6 mio. kr. Samtlige 92 nye forløb har alle fokus på aktiviteter, som understøtter internationale aktiviteter og ca. 75% har karakter af at være langsigtede og have fokus på det strategiske. Derudover er der stor interesse for teknologi, design og udvikling samt ledelse, organisation og personale. I programmet er gennemført eller igangsat i alt 16 kollektive forløb, mens flere er i opstartsfasen. I den seneste halvårsperiode har der været afholdt 6 kompetenceudviklingsmoduler i MEA regi. Deltagerne kommer fra en bred kreds af aktører i det midtjyske erhvervsfremmesystem. Derudover er afholdt det årlige Erhvervsudviklingsdøgn. Denne gang blev det afholdt i Grenaa den 23.-24. maj også med deltagere fra aktører i Norge og Sverige.
- “Projekt CenSec Innovationsnetværk” har afholdt ni netværksmøder med 250 deltagere, hvilket stemmer fint overens med måltallet for perioden. Der er gennemført to kollektive og 14 individuelle markeds- og teknologiafklaringsforløb for højteknologiske virksomheder, hvilket er mere end det planlagte. Den ene gruppe, der har deltaget i et kollektivt markeds- og teknologiafklaringsforløb, er blevet henvist til Væksthus Midtjyllands kollektive rådgivningsforløb. Projektet er også godt med, når det drejer sig om at udvikle nye forsknings- og brugerdrevne innovationsprojekter. Her er der igangsat otte projektudviklingsforløb og måltallet er ti forløb.
- “KLYNGEmidt Netværksinitiativ” har fortsat den positive udvikling, således at der nu er etableret 82 fase 2 netværk med deltagelse af i alt 285 virksomheder. Måltallet på 75-90 fase 2 netværk er således nået. I alt 535 virksomheder har deltaget i projektet via fase 1 netværk. Netværkene fordeler sig bredt på brancher og er fra alle kommuner i regionen bortset fra Samsø. Især virksomheder inden for brancherne maskiner, design, it og byggeri er godt repræsenteret.
- “KLYNGEmidt – Vækst via Visualisering” har i perioden gennemført 67 virksomhedsscreeninger og igangsat 30 individuelle vækstforløb. 13 af disse er den store rådgivningspakke og 17 er den lille rådgivningspakke. Forløb er igangsat i 12 af regionens 19 kommuner. Det første kollektive vækstforløb forventes gennemført i efteråret 2013.
- Randers Kommune er operatør på “Industry Smart Centre Randers” (ISCR), der, inden for Randers kommune, er målrettet industrivirksomheders særlige behov for tilførsel af forretningsmæssig viden. Projektet kører stort set som planlagt. Dog er der i den forgangne periode opstået udfordringer med hensyn til den forskningsmæssige tilknytning til Aarhus og Aalborg Universiteter.
-
- “Industry Smart Centre Randers” (ISCR) har igangsat aktiviteter for virksomhederne, samtidig med at der foregår en løbende rekruttering af virksomheder. Hovedaktivitet 1 “Effektivitets- og produktivitetsforbedringer” har haft meget positiv respons blandt de deltagende virksomheder. Tre virksomheder har gennemført et intensivt forløb og 15 virksomheder har deltaget i fagspecifikke netværksaktiviteter. Projektet har ligeledes i perioden igangsat hovedaktivitet 2, “Forretningsudvikling”. Der er blevet afholdt en informationskonference om “Forretningsudvikling”, som trak ca. 60 deltagere. To virksomheder har gennemført et intensivt forløb og flere ventes at starte op mens 5-8 virksomheder forventes at deltage i fagspecifikke netværksaktiviteter. Virksomhederne har alle meldt positivt tilbage om de aktiviteter der gennemføres. Følgforskningen har endnu ikke kunnet foretage en effektmåling blandt virksomhederne.

I forbindelse med følgeforskning er det en udfordring at kontaktperson fra Aarhus Universitet, Poul Houman Andersen pr. 1. september 2013 er skiftet til Aalborg Universitet. Dette vil sige, at der ikke er en tilknytning til Aarhus Universitets side på nuværende tidspunkt. Der arbejdes på at finde en løsning på dette. Det er ligeledes stadig en udfordring af få "udviklingsmaskiner" med Aalborg Universitet op at køre. Der arbejdes på at lave en samarbejdsaftale mellem AAU og ISCR.

I "Industry Smart Centre Randers" (ISCR) vurderer Regionen, at kvaliteten af aktiviteterne er tilfredsstillende. Dog er omfanget af disse mindre end først forudsat og det er tvivlsomt, hvorvidt de i ansøgningen opstillede effektmål kan realiseres fuldt ud.

Øget internationalisering

- I GLOBALmidt programmet var første aktivitet et arrangement i Aarhus i marts 2013 med over 100 deltagere. Endvidere er i foråret gennemført en række netværksmøder med fokus på innovationscentret i Silicon Valley, og syv midtjyske virksomheder deltog i en efterfølgende Innovation Camp i Silicon Valley i Californien. Der har været organiseret deltagelse af tre midtjyske virksomheder i en matchmaking event i Moskva med fokus på den russiske fødevarerindustri. Under aktiviteten Internationaliseringspakker er der blevet bevilget to pakker. Der er blevet gennemført udbud af konsulenttydelser i forbindelse med fem business missions og et markedsbesøg samt konsulenttydelser i forbindelse med aktiviteten salg til internationale organisationer. Der forberedes i efteråret en række yderligere udbud af business missions, markedsbesøg og workshops/ kurser i eksport og internationalisering, ligesom aktiviteten Eksportcoaching er ved at blive påbegyndt. Forberedelse til yderligere 10-12 internationaliseringspakker er i gang. Der var god interesse for forprojektordningen til Eurostarsprojekter. Der indkom i foråret 10 ansøgninger til forprojekter. Ni kunne godkendes og blev gennemført. Desværre blev de efterfølgende Eurostars projekter ikke godkendt. Der er åbnet op for nye ansøgninger til forprojekter til næste Eurostars ansøgningsrunde ultimo 2013.
- I "Mere internationalisering" har det samlede antal firmamøder siden 1. august 2011 været 369, hvilket er en særdeles god målopfyldelse, idet det årlige krav er mindst 120 besøg/møder. Den indstationerede medarbejder har desuden siden sidste opfølgning medvirket i forskellige arrangementer vedrørende eksport og internationalisering, herunder fire konferencer/workshops for midtjyske virksomheder. De mange møder har siden sidste opfølgning resulteret i over 270 henvendelser til midtjyske virksomheder fra Eksportrådets udsendte medarbejdere. Henvendelserne har delvist været med henblik på at opklare faktuelle sammenhænge på eksportmarkederne og delvist med henblik på at drøfte og igangsætte egentlige eksportfremmeprojekter i samarbejde med Eksportrådets medarbejdere. Ca. 22 virksomheder har på grundlag heraf benyttet Eksportrådets ydelser, og for perioden siden 1. august 2011 kan det skønnes, at ca. 120 virksomheder i alt har benyttet sig af Eksportrådets ordninger og tilbud - typisk Eksportstart programmet – og igangsat/øget eksport.
- I "Europe Enterprise Network" har Danmark indtil juli 2013 opnået 43 Partnership Agreements, heraf er de 28 opnået af kontorerne i midtjylland. Samarbejderne repræsenterer kommercielt og teknologisk samarbejde samt forsknings- og udviklingsprojekter.
- Programmet Midtnet 1 har gennemført 12 projektmodningsforløb og oprettet online portal med 3 tematiske netværk www.midtnet.com. Der er en velfungerende og aktiv kommunikationsplatform i form af Midtnet Linked'in gruppe (over 240 medlemmer). Programmets koncept har ramt en virkningsfuld kombination af videnudveksling, generering af ny viden, afprøvning af globale samarbejds muligheder og erhvervsudvikling, der tilføjer et nyt og væsentligt element til den traditionelle eksportstøtte. Der er på den baggrund udviklet en netværksmodel. De første projekter og aktiviteter har medført samarbejder med kinesiske partnere, der vurderes som blivende. Samlet set har Midtnet 1 opbygget netværk både i Shanghai og i Danmark især inden for fødevarer og agroindustri.
- I Midtnet 2 er 3 modningsforløb blevet godkendt og 2 mere forventes godkendt inden for en måned. Et seminar med fokus på agroindustri er afholdt med succes (ca. 120 deltagere og med omtale i pressen og på TV2 Øst). Der er i samarbejde med Region Midtjyllands Shanghai kontor afholdt konference på Aarhus

Universitet i forbindelse med regionens 10 års jubilæum med Shanghai (inkl. 3 temaspecifikke workshops). Påbegyndt arbejdet med at kvalificere metoder i Midtnet 2 på baggrund af evaluering af Midtnet 1.

- Midtjyllands EU-kontor i Bruxelles har i længere tid arbejdet på at skaffe midler til infrastruktur projekter i Midtjylland, og tidligere er det lykkedes at hente 110 mio. kr. til forprojektering af Marselistunnelen i Aarhus. I juli måned lykkedes det så at hente 14,3 mio. kr. i EU-støtte til letbaneprojektet i Aarhus og oplandskommunerne for at finde bl.a. de mest energirigtige løsninger i by og opland i forbindelse med etableringen – herunder hvorledes man transformerer en del af en traditionel fragt og passagerlinje (Grenåbanen/Odderbanen) til en moderne letbane. Tilskuddet dækker 4 kommuner: Odder, Aarhus, Syddjurs og Norddjurs. Kontoret er også med til at udforme en fælles EU-ansøgning for en række kommuner i Region Midtjylland om bæredygtige energiløsninger, som kan opnå EU-tilskud gennem Den europæiske Investeringsbank (EIB) – ansøgningen skal indsendes omkring årsskiftet. Tidsskriftet Mandag Morgen har endvidere i en længere artikel fremhævet Midtjyllands EU-kontor's succesrige arbejde, som nu skal danne nu danne skole for et Københavnsk kontor i Bruxelles. Kontoret beskrives i artiklen som det mest succesrige af alle danske regionale kontorer i Bruxelles. Det er især projektet iFacilitator, hvor virksomheder med forskningspotentiale inddrages i europæiske projekter gennem aktivt opsøgende arbejde, som har givet gode resultater. Senest har RadiJet i Randers fået 9,5 mio. sammen med europæiske partnere til at udvikle en ny type gasturbine, og Aarhus virksomheden Sekoia, der udvikler velfærdsteknologi og telemedicin fået 13,7 mio. kr. i støtte sammen med europæiske samarbejdspartnere.
- "Vestdansk Investeringsfremme" har frem til september 2013 skabt 335 nye jobs i Vestdanmark gennem 13 udenlandske investeringsprojekter. Desuden har Vestdansk Investeringsfremme, sammen med Invest in Denmark, engageret sig i forskellige events og konferencer for at medvirke til at skabe synlighed omkring de vestdanske styrkepositioner over for udenlandske investorer.

Sekretariatets vurdering

Virksomhedsrådgivning og netværk

De opnåede resultater med "VÆKSTmidt Accelerator" afspejler stor interesse for programmet. Samtidig viser midtvejsevalueringen, at programmet imødekommer behov blandt SMV'er i regionen og bidrager til, at vækstpotentielle SMV'er i stigende grad anvender ekstern viden i forbindelse med et vækstforløb. Regionen vurderer, at forlængelsen af programmet har gjort det muligt at justere og tilpasse indsatsen således, at nye forløb i endnu højere grad udgør en investering i den enkelte virksomhed baseret på virksomhedens vækstambitioner og vækstpotentiale. Kompetenceudviklingsaktiviteterne har også siden projektets start været afviklet i overensstemmelse med tidsplanen og i et omfang som forudsat i ansøgningen.

"Projekt CenSec Innovationsnetværk" er kommet godt i gang. Næsten alle hovedaktiviteter og underaktiviteter følger tids- og handleplanen. Der er dog nogle opmærksomhedspunkter, som operatøren angiver realistiske løsninger på.

"KLYNGEmidt Netværksinitiativ" startede trægt men i løbet af projektet har der været et stigende flow af virksomheder ind i projektet. Det er meget positivt, at der kan skabes ekstra fase 2 netværk for de resterende midler. Midlerne kommer fra de netværk, som ikke har udnyttet budgetrammen fuldt ud.

"KLYNGEmidt – Vækst via Visualisering" har indtil videre givet nogle gode resultater. Projektet har fået en god kontakt til potentielle rådgivere og samarbejdspartnere. I den kommende periode vil aktøren fokusere sin indsats på gennemførelse af kollektive forløb, hvilket vurderes at kunne give nogle meget positive effekter for målgruppen og dermed projektets samlede resultater.

I "ISCR Industry Smart Centre Randers" vurderer sekretariatet, at kvaliteten af aktiviteterne er tilfredsstillende. Dog er omfanget af disse mindre end først forudsat og det er tvivlsomt, hvorvidt de i ansøgningen opstillede effektmål kan realiseres fuldt ud.

Øget internationalisering

I "GLOBALmidt" må det sammenfattende konkluderes, at der trods en betydelig forsinkelse af projektet, nu er god fremdrift i så godt som alle aktiviteter, og det vurderes, at det vil være muligt at opnå en tilfredsstillende målopfyldelse.

I "Mere internationalisering" kan det konkluderes, at der med hensyn til konkret eksportfremme er en særdeles god målopfyldelse, idet resultatkravet er, at 50 virksomheder på årsbasis skal benytte sig af Eksportrådets og Væksthushets tilbud med henblik på igangsætning/forøgelse af eksporten.

"Europe Enterprise Network" forløber tilfredsstillende og kontrakt målene er opfyldt tilfredsstillende.

Midtnet 1 programmets fremdrift har været meget positiv, kontraktmålene blev opfyldt tilfredsstillende tidligere end forventet, hvorfor programmet blev forlænget med en merbevilling frem til ultimo 2014.

Midtnet 2 er i fuld gang med at videreføre de gode aktiviteter og resultater fra Midtnet 1, og det vurderes at resultatmålene nås.

Det er regionens vurdering, at Midtjyllands EU-kontor opfylder sine resultatmål, som vedtages af bestyrelsen i den årlige handlingsplan. Kontoret har et særdeles godt renommé og har formået at forfølge strategier på f.eks. infrastrukturområdet, som har givet særdeles gode resultater til gavn for regionen.

Samarbejdet forløber tilfredsstillende i Vestdansk Investeringsfremme med gode resultater. Det overordnede konkrete mål er at skabe eller fastholde i gennemsnit 333 videntunge arbejdspladser i Vestdanmark om året.

Øget innovation i de midtjyske virksomheder

Resultatkontrakter med opfølgning

- [Program for Vidensamarbejde – Genvej til ny viden](#)

- [Markedsplads for højtuddannede \(videreførelse\)](#)

Status

“Program for vidensamarbejde – Genvej til ny viden” er igangsat under den tidligere Erhvervsudviklingsstrategi og Handlingsplan. “Genvej til ny viden” eksperimenterer med nye former og modeller for samspil mellem virksomheder og forskningsinstitutioner og yder støtte til konkrete vidensamarbejder mellem små og mellemstore innovative virksomheder og forskere. Projektet er påbegyndt den 1. januar 2011 og er, efter anmodning fra operatøren, blevet forlænget til september 2014.

“Markedsplads for højtuddannede (videreførelse)” er igangsat under den tidligere Erhvervsudviklingsstrategi og Handlingsplan og sigter mod at få flere højtuddannede ud i små og mellemstore virksomheder, især i regionens yderområder. Projektet er afsluttet i 2010, men et delprojekt. “Kontaktmæglerinitiativet” videreføres i en 2-årig periode. Formålet er bl.a. at udvikle og implementere nye metoder og værktøjer til kontakt og samarbejde mellem SMV’er og videregående uddannelsesinstitutioner. Projektet skal desuden udarbejde et forslag til en forankring af kontaktmægleropgaverne i erhvervservicesystemet efter projektets afslutning. Delprojektet, der medfinansieres af en række kommuner, er påbegyndt den 1. juni 2011 og er afsluttet juni 2013.

Resultater

- I “Program for Vidensamarbejde – Genvej til ny viden” er der gennemført mere end 160 virksomhedskontakter og 61 innovative virksomheder har fået støtte til at gennemføre et fase 1-projekt, der bl.a. skal afklare de erhvervmæssige potentialer ved et samarbejde med forskere. 34 virksomheder har fået støtte til at gennemføre et egentligt vidensamarbejde (fase 2).
- Kontaktmæglerinitiativet “Markedsplads for højtuddannede (videreførelse)” har etableret 308 forpligtende samarbejdsaftaler mellem virksomheder og videregående uddannelsesinstitutioner. Der er desuden indgået 104 ordinære ansættelser af højtuddannede.

Sekretariatets vurdering

Kontaktmæglerinitiativet, der er afsluttet pr. 31.5. 2013, har opnået særdeles gode resultater og har med 104 ansættelser af højtuddannede oversteget regionens måltal med mere end 100 %. “Genvej til ny viden” er i god fremdrift og forløber meget tilfredsstillende i forhold til mål og resultatkrav. En midtvejsevaluering af initiativet vurderer således, “at projektet udfylder et hul i det danske innovationssystem” og “at de midtjyske virksomheder har fået lige så gode vilkår for vidensamarbejde som virksomheder i de lande, der har de stærkeste generelle programmer for vidensamarbejde”.

Morgendagens forretningsområder

Resultatkontrakter med opfølgning

- More.Creative (tidligere Kreative Partnerskaber)
- Shareplay
- Forlængelse af klyngeprogrammet for The Animation Workshop
- [Scandinavian Game Developers](#)
- [Rethink Business - Join the Circular Economy Revolution \(tidl. Cradle to Cradle som forretningsudvikling\)](#)

Status

Formålet med More.Creative er at 1) drive en proces, der øger de kreative virksomheders værditilvækst og konkurrenceevne gennem målrettede forretningsbaserede partnerskaber, 2) udvikle rammebetingelser for de kreative erhverv og 3) udvikle en fælles platform for videndeling, formidling og tværfaglige samarbejder. Det sker alt sammen ud fra en bottom-up tilgang, der tager afsæt i markedet og virksomhedernes behov med henblik på at igangsætte en proces, hvor der udvikles nye produkter, ydelser og services, og hvor man samtidig udvikler og tester nye metoder for

hvordan det forretningsmæssige potentiale kan realiseres. En vigtig indsats herunder er klyngeudvikling inden for de kreative brancher, hvor Region Midtjylland har særlige styrkepositioner og vækstpotentialer.

Shareplay" er igangsat under den tidligere Erhvervsudviklingsstrategi og Handlingsplan og løber til udgangen af 2014. Formålet er at skabe innovationsbaseret vækst i medievirksomheder i Region Midtjylland og Region Nordjylland. Indsatsen skal fremme evnen til at arbejde på tværs af medie formater, som f. eks. film, animation, spil og IT. Der er bl.a. etableret en række netværk med regionale, nationale og internationale organisationer og private aktører samt med tværmedielle manuskriptforfattere og inden for indholdsproduktion, og på tværs af brancheskel og en stærk kobling til vidensinstitutioner. Shareplay er medstifter af InterActive Denmark som har nationalt fokus. Her vil Shareplay have fokus på inkubation og acceleration af virksomhed. Shareplay er en af hovedhjørnestenene i den regionale satsning på More.Creative.

Forlængelsen af klyngeprogrammet for The Animation Workshop (TAW) sikrer en fortsat udvikling af indsatsen for at bringe animation og andre kreative kompetencer i spil i traditionelle virksomheder. Samtidig tilstræbes en styrkelse af den regionale midtjyske animationsbranche ved udvikling og tiltrækning af projekter fra internationale partnere til regionale animationsbaserede medievirksomheder. Forlængelsen sikrer desuden, at TAW også fremadrettet kan være en vigtig aktør i den regionale erhvervsudvikling i koblingen mellem viden, uddannelse og erhverv, samt at TAW fortsat kan spille en væsentlig rolle i tværfaglige udviklingsmotorer som Shareplay, Interactive Denmark og Innovationsnetværket Visuel Vækst. Endelig har forlængelsen også til hensigt at skabe rum for identificering af en mere langsigtet eller permanent løsning i form af en national videncenterbevilling.

"Scandinavian Game Developers" fik tilsagn i sensommeren 2011 og følger projektets aktivitetsplan og sin målsætning. Projektet forventes afsluttet i 2014. Projektet har bidraget til en styrket profil hos operatøren "Viden Djurs", som har været i stand til at tiltrække unge fra hele Danmark til Grenaa og har med sit inkubatormiljø skabt grundlag for unge studerende i forhold til at skabe egen virksomhed inden for spil-miljøet. Projektet har ligeledes opnået fin anerkendelse hos KASK-programmet.

Rethink Business - Join the Circular Economy Revolution" har til formål at styrke smv'ernes innovation, forretningsudvikling og vækst ved at ledelsen fokuserer på at anvende Cradle to Cradle som konkurrenceforbedrende forretningsmodel. Udviklingscenter for Møbler og Træ (UMT) er operatør på projektet. Projektet har været i gang i 20 måneder. Det virksomhedsrettede team, COWI, der skal vejlede virksomhederne, har nået de hidtidige opsatte mål, om end der til stadighed skal arbejdes hårdt for at få screenede virksomhederne til teamets arbejde. Således er UMT selvstændigt begyndt at screene virksomheder til projektet. Arbejdet i projektets andet arbejdsspor – det udviklende samarbejde mellem det private og offentlige/kommunepuljen – er kommet godt i gang. 3 kommuner har indsendt ansøgninger som Vækstforum har godkendt. Alle tre kommuner indskriver cirkulær økonomi i kommunestrategien og alle tre arbejder i Offentlige private partnerskaber på forskellige områder, der alle har stor værdi og skalerings-effekt. En yderligere. Vækstforum har afsat yderligere en million til at styrke kommunernes mulighed for at arbejde med OPS.

Resultater

- More.Creative gennemfører lige nu med succes et 1-årigt projektmodningsforløb. Der har fra starten været stor interesse og opbakning til initiativet fra hele den kreative branche, fra uddannelses- og vidensinstitutioner, kulturlivet, offentlige aktører, kommuner etc. Operatøren modtog 59 velkvalificerede ansøgninger og udvalgte heraf 8 konsortier til deltagelse i projektmodningsforløbet. Dette forløb vurderes at blive gennemført tilfredsstillende og vil ved årets udgang medføre at 4-5 konsortier indstilles til videreførelse i en egentlig projektfase. Samtidig gennemføres efter planen en række understøttende aktiviteter, der skal understøtte rammevilkårene for den kreative branche. Der har under hele projektmodningsforløbet været en tæt koordinering med Kulturhovedstad Aarhus 2017 og erfaringerne herfra har vist, at en integration af de to initiativer vil være hensigtsmæssig. Dette er indstillet til Vækstforum.
- Shareplay har god gang i alle aktiviteter og er såvel regionalt som nationalt en værdsat og efterspurgt samarbejdspartner. Shareplay driver "Cross Media Programmet" med midler fra Erhvervsstyrelsen. Programmet er godt i gang med 49 ansøgninger, heraf er 25 godkendt og 3 er under behandling. Shareplay Netværket har nu 1024 medlemmer, hvilket er 70 flere end for et halvt år siden. Shareplay har for med-

lemmerne gennemført en lang række velbesøgte aktiviteter og events. Shareplay er blevet konsortiepartner i det nationale initiativ InteractiveDenmark, der forventes forankret i alle 5 regioner og understøttet af staten. Shareplay deltager aktivt i flere af aktiviteterne i More.Creative og vil fremover være en naturlig integreret del af initiativet.

- Forlængelsen af klyngeprogrammet for The Animation Workshop har opfyldt alle sine primære mål i resultatkontrakten: 13 af 25 virksomhedsforløb er som planlagt gennemført i 1. halvår, Øvrige resultatmål for året allerede er fuldt opnået. Arbejdet med at tilvejebringe en national bevilling til TAWs videncenter har pågået siden februar i en arbejdsgruppe bestående af repræsentanter fra Region Midtjylland, Viborg Kommune, TAW, Manto A/S og SEJ Consult. Pt. afvejes i tæt samarbejde med ledelsen i VIA mulighederne for et fælles videncenter med blandt andre Filmskolen.
- I løbet af projektets første 6 måneder har partnerne bag "Scandinavian Game Developers" taget de første skridt i retning af at skabe fornyet vækst i KASK-regionen via spiludvikling. Der er således etableret to nye inkubationsmiljøer: Et i Grenaa (The Ranch Game Incubator) og et i Viborg (Arsenalet). Flere iværksættere har allerede etableret sig i miljøerne og de første nye spil er udgivet.
- Under Rethink Business er 34 virksomheder screenet ind i projektet. Det virksomhedsrettede teams arbejde har resulteret i 11 underskrevne handlingsplaner, der beskriver virksomhedens videre arbejde med cradle to cradle og grøn forretningsudvikling. Projektets formidlingsplatform fungerer godt, og er fortsat under udvikling. Platformen har et tilfredsstillende antal besøgende, men ønskes mere interaktivt og præsentere konkrete cases fra virksomheder og personer. Se www.rethinkbusiness.dk. Projektet producerer gode læringscases om værdien af grønne forretningsmodeller og cradle to cradle- orienteret design og produktion.
- Rethink Business projektets kommunerettede spor er kommet godt i gang. Projekter fra tre kommuner er godkendt af Vækstforum. Det drejer sig om Herning, Skive og Samsø. Herning skal arbejde med at genanvende kommunalt arbejdstøj. Skives projekt handler om sortering, behandling og genanvendelse af byggeaffald. Samsø har cirkulær økonomi som omdrejningspunkt og skal arbejde med genbrug af pumper og installation af nye pumper via leasingordning. Vækstforum har afsat yderligere 1 million, så andre kommuner i efteråret 2013 kan søge tilskud.

sekretariatets vurdering

More.Creative, Shareplay og Forlængelsen af Klyngeinitiativet The Animation Workshop vurderes at forløbe som forventet inden for resultatkontrakternes rammer. Dog er det vurderingen, at en national medfinansiering af The Animation Workshop som nationalt videnscenter ikke vil være afklaret ved udgangen af 2013.

“Scandinavian Game Developers” vurderes at forløbe som forventet.))

“Rethink Business” – projektet er på et par områder blevet revurderet og omprioriteret på baggrund af erfaringer med samarbejdet mellem erhvervsfremmeaktørerne. Således er rekrutteringen af virksomheder til projektet centralt og UMT har fået større beføjelser til at foretage dette arbejde inden for den oprindelige afsatte budgetramme, idet COWI løser en række af de opgaver UMT selvstændigt skulle tage sig af.

Arbejdet på kommunesporet lever mere end forventet op til lovet omfang og kvalitet. Som helhed forventes projektet at nå sine mål.

“Rethink Business” - projektet vurderes at blive gennemført som forventet.

Digitalisering

Status og samlet vurdering for indsatsområdet

Initiativer inden for Digitalisering

- iKraft

Nøgletal for Digitalisering

Link til [nøgletal](#).

iKraft

Resultatkontrakter med opfølgning

- [It som innovativ drivkraft \(iKraft\) fase II](#)
- [Ikraft kuponer](#)

Afsluttede resultatkontrakter

- It som innovativ drivkraft (iKraft) fase II
- Ikraft kuponer
- iKraft Innovationspuljen:
 - Interaktiv prioritering og planlægning af el-forbrug
 - Fremtidens interaktive stol
 - @aGlance
 - Sportscasting 2.0 – social i 3D
 - Avanceret 3D Projektion
 - Platform til forankring og effektivisering af videns baserede arbejdsprocesser
 - MAFIR – massiv acceleration af fotorealistisk interaktiv rendering

Status

iKraft projektet er afsluttet pr. 31. maj 2013 og for de involverede aktører er en epoke dermed slut. I fem år har der været lokalt placerede IT-nætværksagenter, der har hjulpet små og mellemstore virksomheder med at anvende IT som innovativ drivkraft.

I fase II af iKraft har konsortiet desuden haft Ikraft kuponerne som et yderligere virkemiddel i bestræbelserne på at etablere innovationssamarbejder mellem virksomhederne og IT-vidensinstitutioner, eller IT specialkonsulenter.

Konstruktionen af projektet med iKRAFT-agenter som det bærende element, har haft en tydelig positiv effekt, i det de enkelte lokalområder har oplevet, at agenten engageret og involverende repræsenterer lokale interesser og kan forholde sig til lokale udfordringer via sin tætte tilknytning til henholdsvis erhvervsråd, cityforeninger og kommune.

iKraft har også fået megen ros og positiv tilbagemelding fra virksomhederne – netop på grund af nærhedsprincippet. Samtidig har iKraft agenterne været med til at fjerne mange barrierer hos SMV'erne i forhold til vidensinstitutionerne. Når agenten har fungeret som et formidlende og introducerende mellemlid, har den mentale afstand ikke virket nær så stor som tidligere. Kuponerne har desuden haft den ønskede effekt – nemlig at hjælpe virksomheder, der ved hjælp af IT-netværksagentens indsats har fundet en IT-baseret innovativ idé og en mulig samarbejdspartner, der kan levere den rette it-specialviden. Ofte har de mindre virksomheder manglet ressourcerne og risikovilligheden til at fri-

gøre ressourcer til at arbejde med innovationsideen. Med hjælp fra en iKraft kupon har denne udfordring været mere overskuelig.

iKraft resultatkontraktens ophør pr. 31. maj 2013 bliver også enden på iKraft projektet. Trods tilsagn fra de fleste kommuner om at ville fortsætte ordningen, har det ikke været muligt at finde en alternativ finansieringsform, der kunne videreføre de lokalt placerede IT netværksagenter og samtidig sikre en fælles vidensplatform og en organisering, der kunne understøtte netværket.

Resultater

- Der er indgået over 90 innovationssamarbejder mellem midtjyske virksomheder og IT-vidensinstitutioner eller andre virksomheder i fase II af iKraft. Dette er et resultat af iKraft kupon ordningen og af IT-netværksagenternes opsøgende arbejde.
- 67% af virksomhederne der har været i kontakt med iKraft vurderer, at iKraft agenterne har tilført virksomheden værdi.
- Der er i perioden blevet bevilget 114 projektmodningsforløb (205 iKraft kupon ansøgninger) som har været støttet med en iKraft kupon. Af disse har nogle trukket sig igen og enkelte har fået frataget bevillingen, men 89 projektmodningsforløb er blevet gennemført. Flere af disse forløb er desuden hjulpet videre til en Videnkupon, samarbejde med Shareplay, Genvej til ny viden eller andet forløb.
- 25% af projektmodningsforløbene havde på opfølgningstidspunktet resulteret i egentlige innovationssamarbejder med vidensinstitutioner. Dette tal vil erfaringsvist vokse med tiden og hertil skal lægges et uvist antal innovationssamarbejder med private IT specialister.
- Hele 95% af de deltagende virksomheder vurderer iKraft kupon forløbet som værdifuldt for virksomheden, uagtet resultatet af projektmodningsforløbet.
- IT-netværksagenterne har desuden afholdt 232 virksomhedsmøder i fase II, med i alt 558 personer, og der har været afholdt 18 arrangementer med i alt 871 personer.

Sekretariatets vurdering

Initiativerne iKraft fase II og iKraft kuponer er nu afsluttet, og det er sekretariatets vurdering, at udbyttet har været rigtig godt. Den vurdering baseres dels på de faktuelle resultater (som angivet herover og i afrapporteringen) og også på den positive vurdering af iKraft, som har været fremherskende særligt i den seneste periode af iKraft. Det er især iKraft-agenternes lokale og opsøgende arbejde, der er blevet værdsat af mange virksomheder rundt i regionen. De fleste kommuner var således også interesserede i at fortsætte deres økonomiske bidrag til ordningen, hvis der kunne findes en anden finansieringsform til erstatning for regionens andel.

I et systemisk perspektiv må iKraft også siges at have skabt nogle lokale og regionale forbindelser, der er med til at styrke det lokale innovationssystem inden for IT området. Via iKraft arrangementer og agenternes tilstedeværelse rundt i regionen, har der været stor fokus på innovativ anvendelse af IT og det har også skabt større synlighed for de stærke IT kompetencer som er i regionen. Dermed har iKraft været med til at skabe større opmærksomhed og viden om potentialet ved innovativ anvendelse af IT i Region Midtjylland.

Iværksætteri

Status og samlet vurdering for indsatsområdet

Vækstforum vil skabe bedre vilkår for, at der etableres flere nye virksomheder, og at flere af de nye virksomheder overlever og udvikler sig til nye vækstvirksomheder. Indsatsområdet skal derfor sikre, at fokus på entreprenørskab i uddannelsessystemet styrkes, og at adgangen til rådgivning og risikovillig kapital for iværksættere og nystartede virksomheder forbedres.

Programydelseerne gennemføres samlet set i et omfang som forudsat. Der gennemføres en samlet indsats for at styrke iværksætteri og entreprenørskab i uddannelsessystemet fra folkeskole til universitet og alle initiativer skaber gode resultater. Rådgivningsprogrammet STARTmidt Accelerator kører fortsat tilfredsstillende, og der er nu god fremdrift i de kollektive forløb, Vækstgrupper og Platoforløb. Der opnået flotte resultater for at styrke området for risikovillig kapital med et meget velfungerende regionalt Business Angel netværk og etableringen af Midtjyske Iværksætterfond, hvor de første investeringer nu er foretaget.

Initiativer inden for Iværksætteri

- Entreprørskab i uddannelser
- Iværksætterrådgivning og kapital

Nøgletal for Iværksætteri

Link til [nøgletal](#).

Entrepenørskab i uddannelser

Resultatkontrakter med opfølgning

- [Innovation i Folkeskolen](#)
- [Fra Talentmasse til entreprenørskab](#)
- [Entrepenørskab i VIA's uddannelser](#)
- [Det Entrepenørielle Universitet, herunder Studentervæksthuse Aarhus](#)

Status

Uddannelsessektorens rolle i forhold til at stimulere innovation og entreprenørskab ses som helt central for den fremtidige vækst og udvikling. Uddannelse i entreprenørskab skal stimulere de unges evne til at tænke nyt, se muligheder og omsætte deres ideer til værdi og handler derfor både om at udvikle de studerendes viden om entreprenørskab og det at starte egen virksomhed og om at stimulere deres evner inden for kreativitet, innovation og entreprenørskab.

Initiativet Entrepenørskab i uddannelser sætter fokus på iværksætteri som en integreret del af undervisningen på alle uddannelsesniveauer og omfatter udvikling af undervisningsmetoder og -materialer, kompetenceudvikling af underviserne og etablering af studentervæksthuse ved de videregående uddannelsesinstitutioner.

Der samlede indsats omfatter følgende områder:

- Folkeskolen – Innovation i Folkeskolen
- Ungdomsuddannelser, erhvervsuddannelser og KVVU – Fra talentmasse til entreprenørskab
- Mellemlange videregående uddannelser – Entrepenørskab i VIA's uddannelser
- Lange videregående uddannelser – Det entrepenørielle Universitet, Aarhus Universitet

“Innovation i folkeskolen” gennemføres med deltagelse af nu 13 kommuner og 86 skoler. Projektet gennemføres tilfredsstillende med god fremdrift på alle indsatsområder - udvikling af undervisningsmaterialer, kompetenceudvikling af underviserer og innovation camps. Der udarbejdes løbende undervisningsmateriale, også digitalt undervisnings-

materiale, afholdes temadage på skolerne om undervisningsmateriale og der er lavet et undervisningskoncept for, hvordan udskolingen kan samarbejde med erhvervslivet gennem innovationcamps. Der er stor interesse for at deltage i projektets efteruddannelsesforløb fra både undervisernes og ledernes side. Skolelederne tilbydes at deltage i et diplommodul: Innovationsledelse i offentlige institutioner, der er specielt tilrettelagt for projektet og hvor der arbejdes med innovationsledelse og handleplaner for implementering af innovation på skolerne.

“Fra talentmasse til entreprenørskab” gennemføres med deltagelse af nu 28 uddannelsesinstitutioner fra hele Region Midt, og partnerkredsen repræsenterer bredt både ungdomsuddannelser, erhvervsuddannelser og korte videregående uddannelser. Projektet har succes med bredden i indsatsområderne, både hvad angår indsatsområderne og inddragelse af de mange institutioner på tværs af regionen i projektet. Mange uddannelsesinstitutioner har deltaget i de afholdte aktiviteter, og der er etableret netværks/arbejdsgrupper på en lang række indsatsområder. Der har været afholdt en lang række aktiviteter på alle indsatsområder, blandt andet Kompetenceudviklingsforløbet Didaktiske Innovatorer, som foreløbig 140 undervisere fra partnerkredsen har deltaget i, og der arbejdes, i samarbejde med Fonden for Entreprenørskab, med udvikling af elektronisk undervisningsmateriale for alle de involverede uddannelsesstyper.

“Entreprenørskab i VIA’s uddannelser”. Der er god fremdrift i tre af projektets fire indsatsområder: udvikling af fag og kurser, kompetenceudvikling og studentervæksthuse. Der er oprettet nye fag og kurser, et stort antal undervisere har deltaget i kompetenceudviklingsforløb og antallet af studerende, der benytter de 7 studentervæksthuse har været støt stigende. Der er således foreløbig 25 studerende, der har etableret egen virksomhed. Det fjerde indsatsområde – events – er udsat til foråret 2014, hvor der planlægges et større eventtiltag. Der er gennemført en midtvejsevaluering af projektet i indværende periode. Evaluator konkluderer, at projektet er godt på vej til at indfri de opstillede målsætninger, hvad angår aktiviteter og output af aktiviteter, der forventes opnået inden projektets afslutning. Ligeledes vurderes det, at projektets indsatsområder understøtter og supplerer hinanden, og flere af projektets langsigtede resultater er skabt i et samspil mellem projektets indsatsområder.

“Det Entreprenørielle Universitet”, Aarhus Universitet består af tre hovedområder: Forskning, undervisningsudvikling og Iværksætter og erhvervsamarbejde, og der er god fremdrift på alle områder. Forskningsmæssigt er det et højt niveau på både offentliggørelse af publikationer og deltagelse i konferencer, der er udviklet 22 nye fag og kursusforløb i perioden samt afholdt en række iværksætterworkshops og temamøder for studerende, blandt andet i samarbejde med studentervæksthuset. Videreuddannelse af undervisere sker i regi af Forum for Entreprenørielle Undervisere, der med sine månedlige arrangementer tilbyder alle undervisere med interesse for entreprenørskabsundervisning viden og sparring inden for feltet. Undervisere fra andre uddannelsesinstitutioner indbydes nu også til at deltage i FEU-arrangementerne.

Resultater

- Der er afholdt 9 innovation camps på folkeskoleområdet med deltagelse af ca. 600 elever og 10 virksomheder.
- Der er afholdt 27 temadage på de enkelte folkeskoler om undervisningsmaterialer.
- I projektet Innovation i Folkeskolen deltog 27 lærere og 27 skoleledere i skoleåret 2012/2013 i projektets kompetenceudviklingsforløb og i skoleåret 2013/2014 deltager 75 lærere og 27 ledere i kompetenceudviklingsforløbet.
- Projektet Fra Talentmasse til entreprenørskab har afholdt i alt 7 camps med deltagelse af i alt 775 studerende.
- Projektet Fra Talentmasse til entreprenørskab har indledt et samarbejde med Agro Business, med henblik på konkret at styrke samarbejdet med fødevarerindustriens SMV’er. Her planlægges et større arrangement i foråret 2014.
- Ved VIA University College har 2.500 studerende deltaget i entreprenørskabsundervisning i forårssemesteret, hvilket udgør 15% af VIA’s studerende.

- 420 studerende har været tilknyttet studentervæksthusene ved VIA University College, og der er etableret 25 virksomheder af de studerende.
- Det Entreprenørielle Universitet har i perioden udviklet eller videreudviklet 22 entreprenørielle fag/kursusforløb.
- I studentervæksthus Aarhus har over 1000 studerende deltaget i studentervæksthusets aktiviteter, bl.a. workshops, udviklingsforløb og virksomhedssamarbejder. I alt 175 studerende har startet virksomhed.

Sekretariatets vurdering

Initiativet gennemføres som planlagt.

Iværksætterrådgivning og kapital

Resultatkontrakter med opfølgning

- [Etnisk Erhvervsfremme](#)
- [STARTmidt Accelerator](#)
- [Midtjysk Iværksætterfond](#)

Status

“Etnisk Erhvervsfremme” er et nationalt initiativ, der har til formål at fremme etablering, overlevelse og vækst for nydanske iværksættere. Etnisk Erhvervsfremme er etableret med et nationalt videnscenter og seks lokale enheder. Det nationale videnscenter har til opgave at lede indsatsen samt opsamle og koordinere viden samt tilbyde vejlederne kompetenceudvikling. Initiativet ophører med udgangen af 2013 og centeret arbejder nu på at få Etnisk Erhvervsfremmes opgaver overdraget til relevante aktører. Centeret har også i denne periode udviklet og gennemført en række aktiviteter for målgrupperne, bl.a. gennemfører de i samarbejde med Eksportrådet en kampagne “Flere internationale eksporttalenter”, der skal motivere virksomheder til at eksportere til nye markeder med hjælp fra eksporttalenter – iværksættere, med anden etnisk baggrund end dansk. Desuden er der gennemført kompetenceudviklingsforløb for vejledere, afholdt netværksmøder og afholdt en konference med fokus på fastholdelse af unge i uddannelse.

Iværksætterprogrammet “STARTmidt Accelerator” har til formål at øge andelen af vækstiværksættere samt øge overlevelsesraten for nye virksomheder gennem tilbud om viden- og kompetencetilførsel. “STARTmidt Accelerators” hovedaktivitet udgøres af rådgivningstilbuddene Startpakke og Vækstpakke, som omfatter tilbud om køb af specialiseret rådgivning inden for områder som f.eks. forretningsstrategi og markedsvurdering. Herudover tilbydes iværksættere også deltagelse i vækstgrupper, netværk og Platoforløb, og der gennemføres et særligt forløb målrettet spin-off iværksættere. Endelig indeholder programmet også initiativet “fokuseret erhvervsservice”, som gennemføres af de enkelte kommuner med en bevilling fra STARTmidt Accelerator. Det er fokuserede tiltag overfor udvalgte sektorer/områder (eks. energi/miljø, fødevarer, sundhed, it mv.), som spiller en særlig rolle i den lokale erhvervsudvikling, og hvor der således er en tæt sammenhæng med den stedlige kommunale erhvervspolitiske strategi. Der gennemføres i alt 17 projekter i 9 kommuner.

“StartMidt Accelerator” indeholder desuden en række initiativer med fokus på kapitalformidling, herunder tilbud om tilknytning af en kapitalcoach for iværksættere med behov for risikovillig kapital, facilitering af Business Angels Netværk og afholdelse af masterclasses, temamøder og springboards.

Med etableringen af den Midtjyske Iværksætterfond er der nu en solid og sammenhængende indsats for at styrke iværksætternes adgang til kapital i Region Midtjylland. Den Midtjyske Iværksætterfond har foretaget de første investeringer og har investeret i 5 virksomheder med i alt 19,75 mio. kr. Forud for investeringen skal iværksætterne have deltaget i et Accelerace forløb og i alt 30 iværksættere har indtil nu gennemført dette udviklingsforløb.

Resultater

STARTMIDT accelerator

- 465 iværksættere har fået rådgivning via en Startpakke. Rådgivningen er primært ydet inden for områderne: salg og markedsføring, forretningsstrategi og juridiske forhold.
-
- 499 iværksættere har fået rådgivning via en Vækstpakke. Rådgivningen er primært ydet inden for områder som produktudvikling, forretningsstrategi, salg m.v.
- Der er gennemført 11 Vækstgrupper med i alt 80 deltagere. Vækstgrupperne har bl.a. omhandlet følgende emner: Kapitalfremskaffelse, markedsføring, advisory boards og Intellectual Property.
- 110 iværksættere har deltaget i et kapitalcoachforløb og samlet set fået tilført kapital i størrelsesordenen 22 mio. kr.
- 110 virksomhederne er screenet til det regionale Business Angel netværk, InvestorMidt Business Angels netværk, og der er præsenteret 50 virksomheder for netværket.
- Midtjysk Iværksætterfond har investeret i alt 19,75 mio. kr. i 5 virksomheder.

Sekretariatets vurdering

Initiativerne gennemføres tilfredsstillende.

Uddannelse og kompetenceudvikling

Status og samlet vurdering for indsatsområdet

Med initiativerne under dette indsatsområde vil Vækstforum medvirke til at sikre arbejdsstyrken, kvalitativt såvel som kvantitativt.

Arbejdsmarkedet står i disse år over for to hovedudfordringer: 1) den demografiske udvikling, der betyder fald i arbejdsstyrken. De store årgange er i færd med at forlade arbejdsmarkedet og erstattes af de små årgange, hvilket betyder underskud af arbejdskraft i løbet af få år. 2) at sikre arbejdskraften de fornødne kvalifikationer. I øjeblikket er arbejdsmarkedet præget af ledighed, og mange ufaglærte job forsvinder. Globaliseringen medfører øgede krav til arbejdsstyrkens kvalifikationer. Hvis ikke de ledige opkvalificeres nu, vil der opstå flaskehalse, hvor virksomhederne efterspørger kvalifikationer, der ikke findes i arbejdsstyrken. Kompetenceudvikling er altså vigtig også for den danske konkurrenceevne.

Fællesnævneren for initiativerne under dette indsatsområde er samarbejde og partnerskaber, idet grundlaget for hele indsatsen er at samle alle relevante aktører på de respektive områder, så de i fællesskab kan iværksætte initiativer, der ved at stå på skuldrene af tidligere indsatser og ved at bygge oven på den ordinære indsats kan få den ønskede effekt. Det er i høj grad lykkedes.

Der er skabt én indgang til efteruddannelse med flere efteruddannelsesaktiviteter, og virksomhederne er meget tilfredse med kontakten til uddannelsesinstitutionerne, især når institutionerne samarbejder. Der er etableret samarbejde med Norge og Sverige om at ruste uddannelsesinstitutionerne endnu mere til dialogen med virksomhederne om deres efteruddannelsesbehov og deres interne samarbejde. Der er skabt lokale indgange for udenlandsk arbejdskraft og udenlandske studerende, der øger fastholdelsen. Senest er der skabt lokale samarbejder om fastholdelse af unge i ungdomsuddannelser, der allerede er effektfulde, idet der nås en meget stor del af de unge i regionen med de igangsatte aktiviteter. Endelig er der afprøvet forskellige metoder til fastholdelse og inddragelse af grupper, der er på kanten af arbejdsmarkedet. Her er resultaterne dog præget af, at projekterne er planlagt i en højkonjunktur, men gennemført i en lavkonjunktur.

Samlet set gennemføres projekterne under initiativområdet tilfredsstillende. Afvigelserne skyldes ændrede konjunkturer og ikke operatøernes gennemførelse.

Initiativer inden for Uddannelse og kompetenceudvikling

- Fastholdelse og bedre overgange
- Udvidelse af arbejdsstyrken
- Efteruddannelse

Nøgletal for Uddannelse og kompetenceudvikling

Link til [nøgletal](#).

Fastholdelse og bedre overgange

Resultatkontrakter med opfølgning

- [Hold Fast](#)

Status

Det er den overordnede målsætning med dette initiativ, at flere skal gennemføre en ungdomsuddannelse. Hold Fast projektet er et samarbejde mellem 190 partnere organiseret i 10 lokale konsortier, heraf 6 i Region Midtjylland og fire i Region Syddanmark. Der er igangsat mere end 250 lokale aktiviteter fordelt på 6 indsatsområder.

Projektet er nu afsluttet, og der blev afholdt afdansningsbal på Koldinghus den 17. september med mere end 200 deltagere.

Evalueringerne af de seks indsatsområder har vist, at HOLD FAST-projektet har bidraget med nytænkning, praksisudvikling og erfaringsbaserede anbefalinger i meget stort omfang. Især de tre volumenmæssigt største indsatsområder: Fast mentor, indslusning og intro har vist sig at være indsatsområder, hvor de gennemførte projekter substantielt har kunnet bidrage til, at de mange medvirkende institutioner har fået lejlighed til at udvikle nye indsatser og reflektere over deres anvendelighed. Se mere på projektets hjemmeside www.viholderfast.nu

Resultater

- Der er etableret samarbejde mellem uddannelsesinstitutionerne og Ungdommens Uddannelsesvejledning/kommunerne om initiativer, der kan fastholde de unge i uddannelse. Udviklingen og cementeringen af det lokale samarbejde er et af projektets vigtigste resultater.
- Aktiviteterne for fastholdelse af unge i ungdomsuddannelserne i "Hold Fast"- projektet er igangsat over hele regionen og omfatter i de to regioner godt 21.000 unge. Især mentorordningerne og indslusningsforløbene er succesfulde i forhold til fastholdelse.
- Mere end 2500 medarbejdere har deltaget i projektet, hvilket er med til at sikre implementeringen af projektets resultater, at så mange personer bidrager til at opnå erfaringerne.
- Mange af indsatserne kan i stor udstrækning videreføres i ordinær drift i skolernes og UU's fremtidige virke, hvilket må siges at være en klar indikator for, at HOLD FAST-projektet har sat sig varige spor.

Sekretariatets vurdering

Projektet er gennemført tilfredsstillende.

Udvidelse af arbejdsstyrken

Resultatkontrakter med opfølgning

JOBmidt – modtagelse og fastholdelse af udenlandsk arbejdskraft II

- [Det regionale konsortium ved Erhverv Aarhus](#)

JOBmidt – fastholdelse af udenlandske studerende

- [AU Career, Aarhus Universitet](#)
- [VIA University College](#)

JOBmidt – udvidelse af arbejdsstyrken

- [Beskæftigelsesfremme for ADHD ramte i Randers-området](#)

Afsluttede resultatkontrakter

Udvidelse af arbejdsstyrken - formålsbestemt pulje 2007

- Flexsenority / En3karriere
- Huset Venture - Ikast-Brande
- Jobsløjfen
- Udviklingsplatform i Region Midtjylland
- Senior styrken
- Fra udsat til ansat
- Mestring af sygdom - på vej mod et arbejdsliv

JOBmidt Modtagelse og fastholdelse af udenlandsk arbejdskraft 2008-2011

- Konsortiet Ringkøbing-Skjern
- Konsortiet Viborg
- Konsortiet Lemvig
- Konsortiet Silkeborg
- Konsortiet Randers
- Konsortiet Horsens
- Konsortiet Århus
- Midtjysk Dialogforum

Formål og status

Formålet med initiativerne er at udvide arbejdsstyrken i Region Midtjylland dels ved at fastholde udenlandsk arbejdskraft og udenlandske studerende og dels ved at forsøge at fastholde og inddrage udsatte grupper, der er i fare for at falde ud af arbejdsmarkedet.

Konsortiet, der arbejder med modtagelse og fastholdelse af udenlandsk arbejdskraft, har nu et år tilbage i hovedprojektperioden, hvor fokus ligger på forankring, samt yderlig ½ år til projektet under markedsføringsfonden af Danmark. Projektet har skabt et samarbejdsforum mellem de kommunale borgerserviceenheder i hele regionen, hvilket er med til at lette adgangen til forankring af projektet regionalt, og også fremadrettet at kunne bidrage til hinandens indsats for udenlandske arbejdstagere. Aktiviteter som gennemføres uden for den kommunale ramme, søges forankret, hvor det giver mest mening, og hvor der er organisationer, der kan samle op på og investere i aktiviteterne, eks. Det lokale bibliotek, Rotary o.l. Projektet er endvidere godt på vej med en værktøjskasse til markedsføring af SMV'er på et globalt jobmarked i samarbejde med Copenhagen Capacity under markedsføringsfonden af Danmark

Projekterne fastholdelse af udenlandske studerende, har afholdt company dating arrangementer, en career festival, jobsøgningsaktiviteter, individuel vejledning og virksomhedsbesøg. Projekterne har gang i mange aktiviteter med mange studerende og mange virksomheder, men projekterne skal i den kommende periode til at rette fokus mod forankring af aktiviteterne efter endt projektperiode.

Projekterne med fokus på fastholdelse af udsatte grupper på arbejdsmarkedet er præget af stilstand på arbejdsmarkedet, hvilket har betydet, at det fortsat er vanskeligt at opnå de ønskede resultater.

Projekt "Beskæftigelsesfremme for ADHD ramte i Randers området" har dels udviklet metoder til screening af ledige for at finde ADHD ramte, der ikke nødvendigvis har en diagnose, dels udviklet beskæftigelsesrettede tilbud målrettet ADHD ramte. Projektet har det seneste halve år hovedsagligt fokuseret på spredning af de udviklede metoder samt forankring. Projektet har fortsat en restgruppe af deltagere, som det ikke har været muligt at få i beskæftigelse, hvorfor projektet nu arbejder på etablering af en socialøkonomisk virksomhed. I den seneste periode er der gennemført en markedsundersøgelse, for at få overblik over, hvilke ydelser en socialøkonomisk virksomhed vil kunne finde afsætning af i lokalområdet.

Resultater

- Modtagelse og fastholdelse af udenlandsk arbejdskraft har afholdt mere end 132 faglige og sociale arrangementer og møder med mindst 11.378 deltagere. Dette dækker over både møder i borgerserviceregi om

forankring, mentorordninger for udenlandske borgere, sociale- og faglige arrangementer for udenlandske borgere, danske borgere, myndigheder, foreninger og virksomheder.

- Fastholdelse af udenlandske studerende har afholdt 3 company dating arrangementer med over 480 deltagere, en career festival med 850 deltagere, 3 arrangementer med henblik på tiden efter endt studie med 225 deltagere. 725 virksomheder er besøgt med henblik på ansættelse af de udenlandske studerende.
- For borgere med ADHD i Randers området har projektet gennemført en markedsundersøgelse som skal danne grundlag for etablering af en socialøkonomisk virksomhed, og projektet har afholdt 65 foredrag om projektets metoder og resultater.

Sekretariatets vurdering

Projekterne gennemføres tilfredsstillende.

Efteruddannelse

Resultatkontrakter med opfølgning

- [KOMPETENCEmidt 2.0](#)

Afsluttede resultatkontrakter

- KOMPETENCEmidt

Status

Det overordnede formål med initiativet er at skabe mere og bedre efteruddannelse i Region Midtjylland. I praksis betyder det en styrkelse af efter- og videreuddannelsesindsatsen for de kortuddannede i regionens små og mellemstore virksomheder.

“KOMPETENCEmidt”-projektet er pr. 1. januar 2012 udvidet med en indsats for ledige bl.a. i form af jobrotationsforløb, hvor beskæftigede på uddannelse erstattes med ledige. Der er nu givet tilsagn til denne del af projektet, og aktiviteterne er gået i gang i løbet af sommeren. Der er derudover gennemført et svejskursus for ledige i Randersområdet, fordi områdets virksomheder havde et udækket behov for svejsere.

Det virksomhedsopsøgende arbejde går rigtig godt, målene er stort set alle opfyldt. Fokus er flyttet til besøg vedr. strategisk uddannelsesplanlægning, og det har givet resultater i form af flere igangsatte uddannelsesforløb end mål-sat. Pølsevognen er fortsat en stor succes, den har besøgt 45 virksomheder og involveret små 4000 medarbejdere, hvoraf 67% er blevet fvu testet, og 25% er i gang med eller har planlagt efteruddannelse. Sammen med Nationalt Videncenter for Realkompetencevurdering har projektet sat fokus på realkompetencevurdering af medarbejderne på regionens virksomheder, en indsats der fortsætter og forstærkes frem til projektets afslutning næste år.

Aktiviteterne i KOMPETENCEmidt suppleres af Interreg-projektet “Skankomp” (Skandinavisk Kompetenceudviklingsnetværk), der bygger oven på “KOMPETENCEmidt”, idet det er formålet at medvirke til at professionalisere såvel uddannelsesinstitutionerne som virksomhederne i forhold til at arbejde med sidstnævntes uddannelsesbehov. Region Midtjylland er lead partner i “Skankomp”-projektet, der har 38 partnere i Danmark, Norge og Sverige.

Resultater

- Der er skabt én indgang til efteruddannelse.
- Et velfungerende samarbejde mellem uddannelsesinstitutionerne, der over for virksomhederne repræsenterer hele paletten af efteruddannelses tilbud, ikke bare den enkelte institutions.
- Samarbejde mellem erhvervservicesystemets konsulenter og uddannelsesinstitutionerne.

- Der er gennemført små 2.000 virksomhedsbesøg, og igangsat godt 500 uddannelsesforløb i denne programperiode.
-
- Et korps af uddannelseskonsulenter, der opfattes som kompetencepartnere i stedet for sælgere.
- Uddannelsesinstitutionerne har fået kontakt til SMV'er, de aldrig har besøgt – og som har svært ved at få gang i efteruddannelsesindsatsen.
-
- Virksomhederne er meget tilfredse med kontakten med uddannelsesinstitutionerne.

Sekretariatets vurdering

Projektet gennemføres tilfredsstillende.